

Bijlage 2
Inspectie Control Framework

Executive summary

De Tweede Kamer heeft gevraagd of de capaciteit van de Inspectie SZW nog toereikend is¹. ABD top consult heeft dit onderzocht². In het onderzoek is vastgesteld dat het niet mogelijk is een eenduidig en kwantitatief onderbouwd antwoord te geven op de vraag of de capaciteit van de Inspectie SZW toereikend is omdat daarvoor niet de juiste informatie beschikbaar is en omdat een politiek vastgestelde norm ontbreekt. Het rapport beveelt aan een Inspectie control framework (ICF) te maken³. Het ICF zoals onderstaand opgesteld heeft ten doel om:

- door middel van informatie en
- het inzichtelijk maken van afwegingen
- het tot stand komen van politiek vastgestelde normen te faciliteren.
- Zodat de (politieke) afweging over de toereikendheid van middelen in relatie tot taken wel gemaakt kan worden.

Het ICF bouwt daarmee voort op het rapport van ABD topconsult.

Kernpunten

1. **Arbeidsomstandigheden.** Bij toezicht en opsporing inzake **arbeidsomstandigheden** groeit de workload. Dit komt door arbeidsongevallen, die toenemen door o.a. vergroting van de omvang en diversiteit van economie en beroepsbevolking. Dit gaat-- bij gelijkblijvende capaciteit-- ten koste van op preventie gerichte programma's. De belangrijkste **keuze** (politieke norm) is of die gestage verschuiving acceptabel is of dat een mechanisme wenselijk is om periodiek de balans te herstellen tussen het reactieve werk (ongevalsonderzoek) en risicogestuurde programma's. Een mogelijke invulling wordt in de Annex beschreven.
2. **Brzo.** Bij toezicht en opsporing inzake **Bedrijven met risico's op zware ongevallen** vindt interdepartementaal onderzoek plaats naar de wijze waarop de verschillende betrokken overheden samenwerken en het toezicht inrichten. De inzet door inspectie SZW, risicogestuurd, wordt kwalitatief hoog aangeslagen maar ten opzichte van de (beleidsmatige) norm van gezamenlijke inspecties wordt de inzet van SZW, circa 60% deelname, door partners als te beperkt ervaren. De belangrijkste **keuze** is of het niveau van circa 60% aanvaardbaar is of dat dit door middel van de inzet van extra capaciteit moet worden voorkomen.
3. **Arbeidsuitbuiting/eerlijk werk.** Bij toezicht en opsporing inzake **arbeidsuitbuiting en eerlijk werk** (mensenhandel, werknemers onderbetalen, illegalen tewerkstellen, schijnconstructies etc) is de belangrijkste **keuze** of de toenemende druk op loonkosten en de toegenomen migratie (van binnen en buiten EU) meer inzet op handhaving wenselijk maken. De Annex schetst de opties.
4. **Intelligencegestuurd werken.** Ten aanzien van intelligencegericht werken is de belangrijkste **keuze** of investering die hiervoor nodig is, wordt onderschreven. Zie Annex.

¹ Motie Heerma c.s. dd 23 juni 2016 die de regering vraagt te onderzoeken of de capaciteit van de Inspectie SZW nog toereikend is gelet op ontwikkelingen als juridisering van het onderzoeksproces en dat 3,5 % van bedrijven in risicosectoren wordt geïnspecteerd.

² Rapport ABD top consult dd 30 november 2016. Het rapport is opgesteld op verzoek van de minister van SZW naar aanleiding van de motie Heerma en overeenkomstig de motie voor de begrotingsbehandeling van SZW aan de Tweede Kamer gezonden.

³ Voor uitgebreidere beschrijving van de conclusies, zie de reactiebrief van de minister van SZW dd 30 november waarmee het rapport van ABD topconsult aan de Tweede Kamer is aangeboden.

Hoofdstuk 1: Conceptueel model Toezicht en opsporing SZW terrein.

De Inspectie SZW is de toezichthouder en opsporingsdienst op het terrein van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. De Inspectie SZW werkt aan eerlijk, gezond en veilig werk en bestaanszekerheid voor iedereen⁴. De Inspectie SZW houdt toezicht op een groot aantal wettelijke bepalingen en verplichtingen⁵. In tegenstelling tot toezichthouders die een taak voor specifieke sectoren (financieel, nucleair, etc) hebben, behoren voor de Inspectie SZW potentieel alle bedrijven en instellingen en alle (potentieel) werkenden tot de toezichtspopulatie.

Potentiele toezichtspopulatie⁶

Iedereen in Nederland
(circa 17 miljoen)

Alle werkenden in Nederland
(circa 8,5 miljoen)

Alle bedrijven in Nederland
(circa 1,6 miljoen)

De toezichtspopulatie impliceert al dat er keuzes gemaakt moeten worden ten aanzien van toezichtsintensiteit en inzet van opsporing. Een aantal van die keuzes is expliciet politiek gemaakt, een aantal meer impliciet.

- Expliciet is bijvoorbeeld de (politieke) keuze om een subgroep van bedrijven die met gevaarlijke stoffen werken onder een speciaal regime te brengen (vastgelegd in het Besluit risico's zware ongevallen).
- Expliciet is bijvoorbeeld ook de (politieke) keuze om bedrijven die asbest verwijderen, aan specifieke regels te binden.
- Expliciet is bijvoorbeeld de (politieke) keuze dat arbeidsongevallen gemeld moeten worden (niet melden kan tot boeteoplegging leiden) en dat ernstige ongevallen worden onderzocht.

⁴ Hiernaast is Inspectie SZW ook aangewezen als opsporingsorganisatie voor het ministerie van VWS voor pgb-fraude en declaratiefraude.

⁵ Zo houdt ze onder meer toezicht op de naleving van:

- de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag, de Wet arbeid vreemdelingen en de Wet allocatie arbeidskrachten door intermediairs (ter bestrijding van illegale arbeid, ontduiking van het minimumloon, arbeidsuitbuiting, malafide arbeidsbemiddeling en andere vormen van arbeidsmarkt-fraude).
- de Arbeidsomstandighedenwet en de Arbeidstijdenwet (ter bevordering van veilige en gezonde werkomstandigheden en werk- en rusttijden voor werknemers)
- het Besluit risico's zware ongevallen en de Aanvullende risico-inventarisatie en -evaluatie (ter beperking van de risico's voor werknemers en de omgeving van bedrijven die werken met grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen);
- de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden;
- de Kernenergiewet ter bescherming van werknemers tegen stralingsrisico's;
- een aantal Warenwetbesluiten voor wat betreft de veiligheid van producten voor de professionele markt;
- de Wet op de economische delicten.

⁶ Dit stuk betreft met name het toezicht op de arbeidswetgeving en in veel mindere mate het stelseltoezicht in het kader van de sociale zekerheidswetgeving.

- Expliciet is bijvoorbeeld ook de (politieke) keuze dat de zwaarste gradaties van arbeidsuitbuiting strafrechtelijk kunnen worden vervolgd op grond van specifieke wettelijke bepalingen.
- Expliciet is bijvoorbeeld de (politieke) keuze dat de civielrechtelijke regeling omtrent het minimumloon (in 2007) is voorzien van een bestuursrechtelijke handhaving om andere vormen van uitbuiting, zoals onderbetaling, te kunnen aanpakken.
- Expliciet is bijvoorbeeld de (politieke) keuze dat het toezicht op gemeenten, overeenkomstig de decentralisatie van taken en bevoegdheden voor de bevordering van participatie en verstrekking van bijstand, op lokaal niveau ligt en dat op landelijk niveau alleen stelseltoezicht plaatsvindt⁷.

Deze expliciete keuzes, bijvoorbeeld in wet- en regelgeving, hebben gevolgen voor de capaciteit van de Inspectie SZW. Als er een wettelijke verplichting geldt om in bepaalde gevallen onderzoek te doen, zoals het geval bij dodelijke ongevallen, kan deze capaciteit niet ingezet worden voor risicogerichte interventies.

Meer impliciet zijn keuzes omtrent beoogd effect, verdeling van inzet en totale inzet. Dat hangt samen met het feit dat deze keuzes ook het best gemaakt kunnen worden in wisselwerking met informatie over de uitvoering van het toezicht. Dit is altijd een dynamisch proces door ontwikkelingen in samenleving/problematiek e.d. Het gaat bijvoorbeeld om vragen als:

- Welk probleem of welke sector moet meer aandacht krijgen ten koste van welk ander probleem of welke andere sector?
- Welk maatschappelijk effect wordt met de inzet nagestreefd?
- Welk nalevingsgedrag wordt verondersteld en welke bijdrage wordt verwacht van toezicht of opsporing?
- Welke totale (budgettaire/personele) inzet voor toezicht/opsporing is wenselijk?

Om een deel van die keuzes niet impliciet te laten blijven maar expliciet te maken, werkt de inspectie risicogericht. Door middel van een inspectiebrede risicoanalyse wordt bepaald waar de grootste risico's zitten (Onveilig, Ongezond, Oneerlijk, Onzeker bestaan).

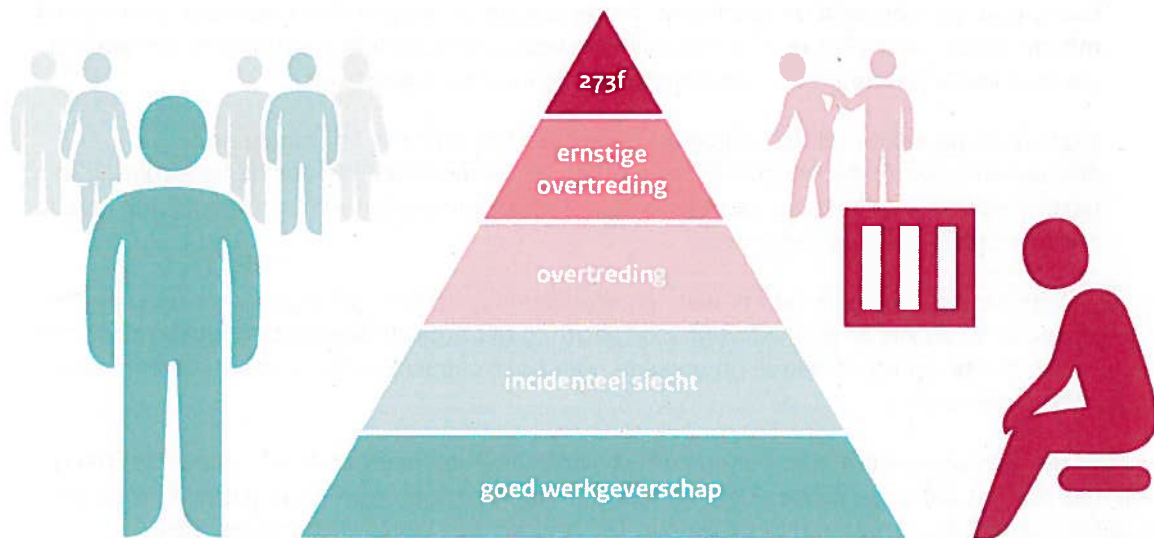
Dat leidt tot programma's gericht op een thema (bijvoorbeeld psychosociale arbeidsbelasting, arbeidsdiscriminatie) of sector (bijvoorbeeld horeca, uitzendbureaus, metaal). Binnen het programma wordt op grond van risicoanalyse de focus op de grootste risico's gelegd om die samen met bijvoorbeeld brancheorganisaties of andere stakeholders aan te pakken. En binnen die risico's worden de subjecten (bedrijven) met de hoogste risico's geselecteerd voor bijvoorbeeld het doen van inspecties.

De verdeling van bedrijven kan gezien worden als onderstaand verbeeld. Aan de basis van de piramide is sprake van goed werkgeverschap (of opdrachtgeverschap) zonder onderbetaling, zonder illegaal werk, zonder constructies om belastingen/premies te ontwijken, zonder schijnzelfstandigheid. Aan de top van de piramide is sprake van werkgeverschap met zondanige misstanden dat een strafrechtelijke aanpak aan de orde is.

De Inspectie wil haar capaciteit omgekeerd aan de piramide inzetten met relatief de meeste druk aan de bovenkant en een beperkte inzet aan de onderkant. Daarbij geldt uiteraard dat de verdeling van bedrijven over de verschillende lagen in de piramide verschilt per sector en thema. Het is van belang dat de inzet van toezicht gericht is op het stimuleren van de beweging naar de onderste

⁷ De rol van de Inspectie SZW is in dit verband *in beginsel* beperkt tot stelseltoezicht. Op grond van de Wet SUWI kan de minister de Inspectie echter opdracht geven om een specifiek interbestuurlijk toezichtonderzoek uit te voeren.

laag in de piramide en het voorkomen van een beweging waarbij de onderste laag zich door concurrentiedruk genoodzaakt zou voelen naar boven te bewegen.

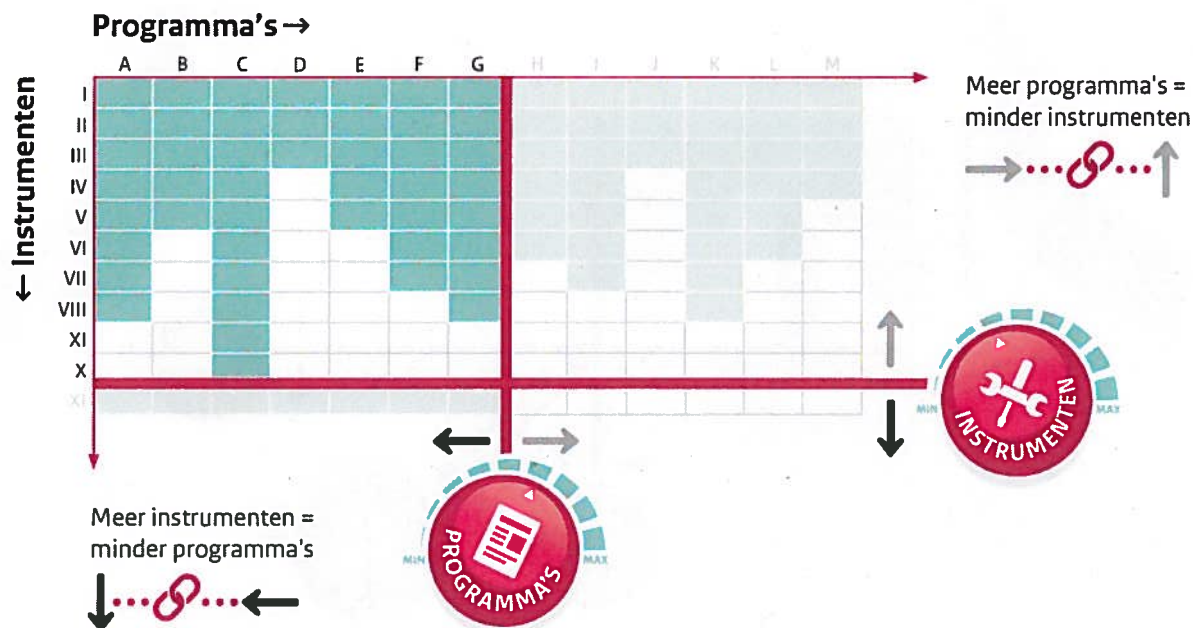

Figuur 1: piramide werkgeverschap

In ieder stadium van de risico-analyse vallen risico's af. Niet omdat ze niet bestaan of onsubstantieel zouden zijn, maar wel omdat in ieder van de drie stadia de focus steeds op de zwaarste risico's komt te liggen. Hoofdstuk 2 gaat nader in op deze risicogerichte aanpak.

Figuur 2 geeft aan welke 'knoppen' daarbij conceptueel gezien van belang zijn. Dat betreft enerzijds de 'breedte' van de inzet en anderzijds de 'diepte'. Schematisch is dit verbeeld met een knop 'programma's' en een knop 'instrumenten'. Waarbij er een afruil zit tussen het draaien aan de knoppen: draaien naar meer programma's betekent ceteris paribus dat er gemiddeld oppervlakkiger toezicht plaatsvindt. Draaien naar 'minder programma's' betekent c.p. dat er gemiddeld diepgaander toezicht plaatsvindt. Een voorbeeld ter verduidelijking. De op preventie gerichte, risicogestuurde capaciteit voor toezicht op arbeidsomstandigheden staat onder druk nu het aantal meldingen van arbeidsongevallen stijgt. Dit zal naar verwachting in 2017 leiden tot het besluit om in 2018 een aantal programma's, zoals bijvoorbeeld land en tuinbouw, niet meer te doen, of nog maar met een sterk gereduceerde risicogestuurde inzet, zoals de Bouw, ondanks dat het hoog risico sectoren zijn.

Voorbeelden van onderwerpen waarop, gelet op de risico's, een programma niet onlogisch zou zijn (of eerder ook is uitgevoerd) maar waartoe op grond van capaciteitsoverwegingen niet is besloten zijn: Afvalverwerkingsindustrie, Hout- Timmer- en Meubelindustrie, Bouwmaterialen, Overheidsdiensten, Dienstverlenende sector, Vleesverwerkende industrie. Daarnaast wordt binnen programma's de focus veelal op deelsectoren of -aspecten gelegd, zoals in jaarplannen wordt toegelicht.

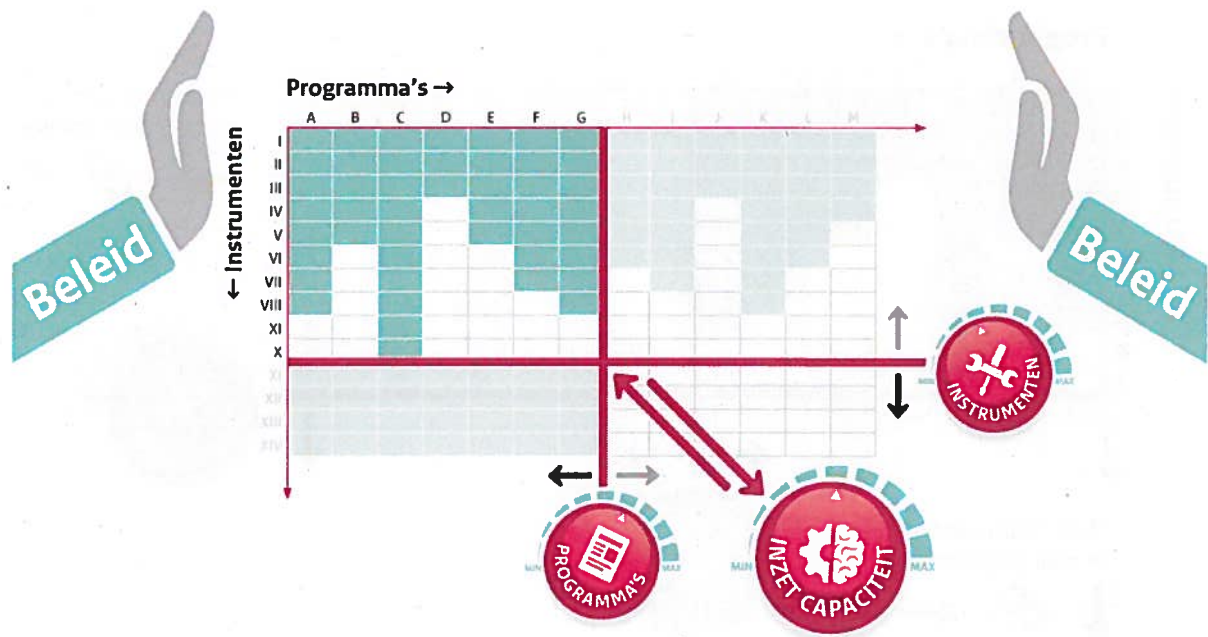
Figuur 2: programma's en instrumenten

Deze risicogerichte werkwijze hanteert echter als belangrijk axioma of uitgangspunt dat de (budgettaire/personele) capaciteit een (extern bepaald) gegeven is⁸.

Als door omstandigheden de capaciteit omlaag gaat, heeft dat gevolgen voor de breedte en intensiteit van de programmering. Andersom leidt meer capaciteit tot verbreding en intensivering van de programmering. Een voorbeeld is de toegenomen aandacht vanuit de Kamer voor arbeidsdiscriminatie. Dit kan niet worden opgevangen binnen de bestaande programmering, zonder gevolgen voor breedte (minder programma's) of intensiteit (minder instrumenten). Nu extra middelen zijn toegekend, heeft de extra inzet op arbeidsdiscriminatie geen gevolgen voor de breedte en de intensiteit van de bestaande programmering van de Inspectie.

Om de variabele 'capaciteit' in het model toe te voegen wordt in hoofdstuk 3 per programma een overzicht geboden van het beoogd maatschappelijk effect, de instrumenten die de Inspectie inzet, de risico's, de capaciteitsinzet en een samenvattend beeld, inclusief een beoordeling van de toereikendheid van de capaciteit. Op grond van de politieke weging van de aldus geïdentificeerde keuzes kan worden afgeleid of er 'gedraaid' moet worden aan de aldus toegevoegde derde 'knop'. Dit wordt beschreven in hoofdstuk 3.

⁸ dit is een schematische weergave. De capaciteit is niet altijd 100 procent vaststaand, maar wordt bijvoorbeeld nog aangepast door Tweede Kamer moties, zoals bijvoorbeeld voor het programma arbeidsdiscriminatie nav het amendement van leden Karabulut en Van Weyenberg, ingediend tijdens de TK-behandeling van de SZW begroting 2017 (Kamerstuknummer 34 550 XV nr. 16).

Figuur 3: capaciteit en beleid

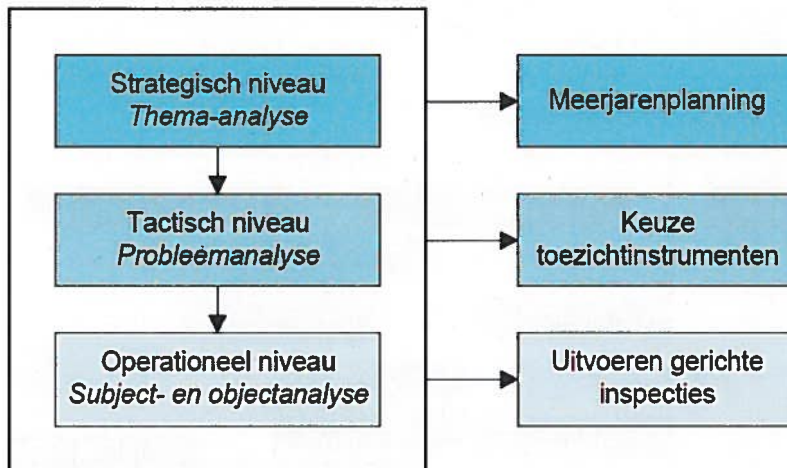
Omdat de activiteiten van de Inspectie SZW onderdeel uitmaken van en bijdragen aan het brede SZW handhavingsbeleid, waarin ook andere organisaties acteren en verschillende instrumenten – van preventie tot sanctionering – worden ingezet, is dit ook zichtbaar gemaakt in figuur 3.

Het bovenstaande gaat uit van planvorming en werkprocessen die up to date en efficiënt zijn. Immers, indien er eenvoudig aanzienlijke efficiencywinst te halen zou zijn, zou die ook binnen het model ingezet kunnen worden. Hoewel de mogelijkheden voor efficiencywinst beperkt zijn, is investeren in innovatie een bron van verdere efficiency en effectiviteitswinst. De Inspectie werkt bijvoorbeeld sinds enige tijd met een Inspectie-app, waardoor onderzoeksgegevens al ter plekke ingevoerd kunnen worden. De Inspectie ziet daarnaast mogelijkheden in verdere ontwikkeling van uit big data gedestilleerde correlaties, overkoepelende mining en profiling van overheidsdiensten. Zie Annex.

Hoofdstuk 2: risicogerichte aanpak

Risicogericht werken betekent dat in de verschillende onderdelen van de inspectie selecties worden gemaakt van thema's, doelgroepen en subjecten en objecten. Deze verschillende soorten selecties kunnen schematisch worden weergegeven door drie niveaus van risicoanalyse (zie onderstaande figuur). Deze niveaus lopen van abstract naar concreet: van themaselectie voor de meerjarenplanning tot de selectie van bedrijven die geïnspecteerd worden. Deze niveaus sluiten op elkaar aan en kunnen bij de programmering al dan niet in chronologische volgorde worden uitgevoerd.

3 niveaus's van risico-analyse

Thema-analyse

De themaselectie vormt de basis voor het meerjarenplan van de inspectie. *Bijvoorbeeld: Gevaarlijke stoffen is een thema waar de Inspectie SZW belangrijke risico's ziet.*

Probleemanalyse

Op het volgende niveau gaat het om het specificeren van het probleem op het niveau van de doelgroepen binnen de thema's. Wat zijn kenmerken van de doelgroep, wat zijn de motieven van niet-naleving? Zet de inspectie in op controles, of is het effectiever om afspraken te maken met brancheverenigingen? Of allebei? *Bijvoorbeeld: Waar binnen het thema gevaarlijke stoffen zit precies het probleem? Is het een bepaalde stof zoals asbest? Of juist een specifieke regio? Of is het een branche waar de risico's het grootst zijn? Met welke interventie wordt het grootste effect bereikt?*

Subject- en objectanalyse

De subject- of objectanalyse is erop gericht om bedrijven/burgers/objecten te selecteren die een verhoogde kans op regelovertreding hebben. *Bijvoorbeeld: Het resultaat is een overzicht van bedrijven waar de kans op regelovertreding op het gebied van gevaarlijke stoffen het grootst is.*

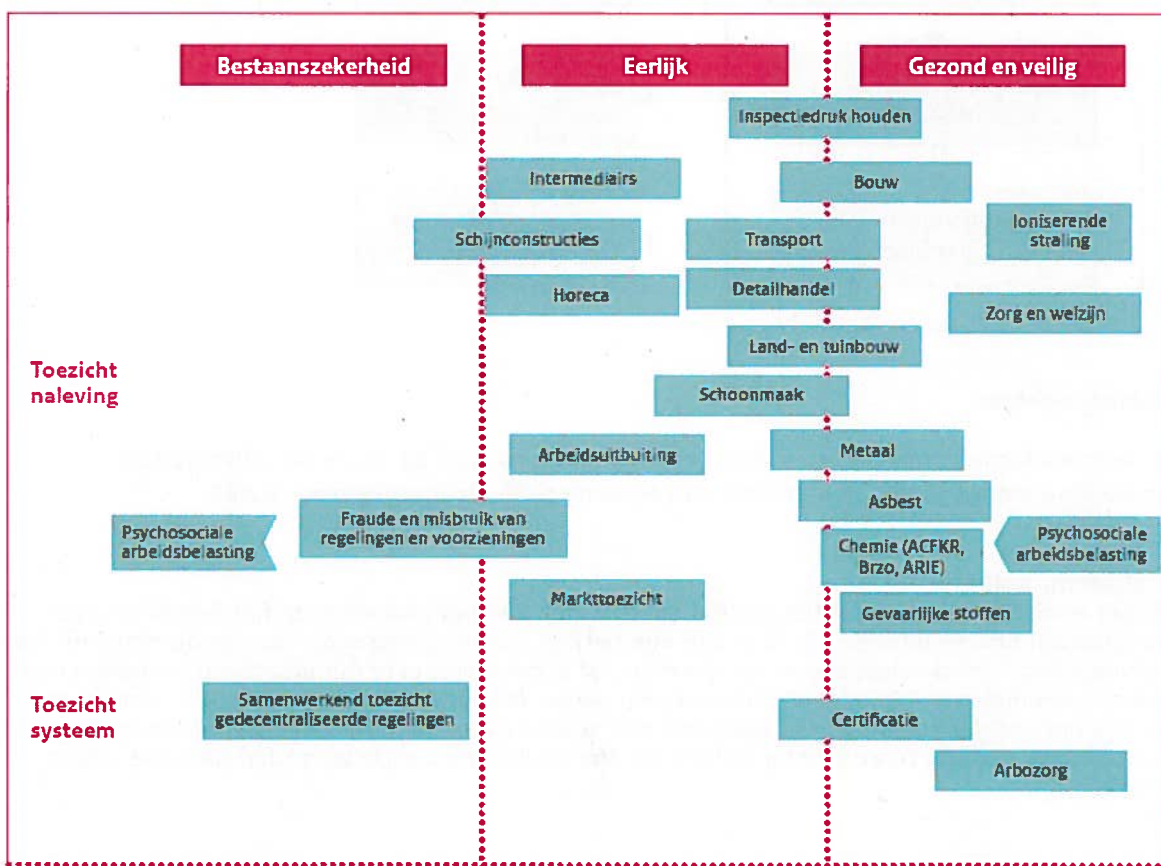
Op grond van deze aanpak (voor nadere toelichting zie Meerjarenplan en Inspectiebrede risico-analyse⁹) kent de inspectie twee soorten programma's.

- Themagerichte programma's: aanpakken die gericht zijn op individuele risico's
- Sectorgerichte programma's: aanpakken die gericht zijn op risico's binnen een sector

De keuze voor een sectorgericht of themagericht programma is afhankelijk van een aantal factoren. Het gaat bijvoorbeeld om het aantal hoge en midden risico's en de organisatiegraad binnen de sector van bijvoorbeeld brancheorganisaties en kennisinstituten. Ook of sprake is van specifieke regelgeving, meer themagebonden zoals bij uitbuiting en meer sectorgebonden zoals bij het bouwprocesbesluit. Een andere factor is de samenwerking met andere landelijke of regionale inspectiediensten die ook sectoraal of themagericht werken.

De figuur geeft de actieve programma's weer en de risicogebieden (bestaan, eerlijk, gezond/veilig) waarop ze gericht zijn.

Programma's Inspectie SZW naar domein en soort toezicht

Per programma wordt gezien welke mix aan interventies wordt ingezet. De onderstaande tabel geeft dat aan.

⁹ Zie <https://www.inspectieszw.nl/publicaties/>

Risico's	Doelgroepen	Zorg en Welzijn	Schoonmaak	Transport en Logistiek	Horeca/Detailhandel	Bouw	Land- en Tuinbouw	Metaal	Uitzendbureaus	Grond-, Weg en Waterbouw	(BRZO) Bedrijven met gevaarlijke stoffen	Certificerende Instellingen	Producten, importeurs en distributeurs arbeidsmiddelen	UWV, SVB en Gemeenten	Nucl. instellingen en nucl. installaties of bronnen	Interventies***
Illegale tewerkstelling*			X		X	X	X	X	X							1 2 3 5 6
Onderbetaling*		X	X	X	X		X	X	X							1 2 3 5 6
Arbeidsuitbuiting*			X	X	X				X							1 2 3 5 6
Schending rechtspositie werknemers			X													1 3
Fysieke overbelasting		X	X			X	X	X								1 2 3 4 7
Ongezonde fysieke werkomgeving						X		X								1 2 3 4
Gezondheidsschade door blootstelling aan gevaarlijke stoffen			X			X	X	X		X	X					1 2 3 4 5 6
Gezondheidsschade door blootstelling aan biologische agentia		X					X									1 2 4
Psychosociale en cognitieve overbelasting**		X	X													1 3 4 6
Overbelasting als gevolg van werkduur*		X	X		X		X	X	X							1 2 3 4
Onveiligheid op de werkplek						X		X			X					1 2 3 4
Zware ongevallen											X					1 2 6
Onveilig ontwerp arbeidsmiddelen												X	X			1 2 4 5 6
Ioniserende straling		X								X					X	1 2
Onvoldoende arbozorg*					X	X	X	X								1 2 3 4
Fraude en misbruik regelingen en voorzieningen														X		3 6 8
Participatie en financiële zelfredzaamheid														X		6 8

*Met deze risico's pakt de Inspectie SZW eveneens de Schijnconstructies en CAO naleving aan.

** Psychosociale en cognitieve overbelasting wordt tevens als aspect bij arbeidsuitbuiting betrokken.

- *** Legenda:
- 1 Inspecties
 - 2 Voorlichting/Handhavingcommunicatie
 - 3 Samenwerking ketenpartners bevorderen
 - 4 Branchebeïnvloeding
 - 5 Opsporingsonderzoek
 - 6 Onderzoek
 - 7 Nudging
 - 8 Bestuurlijk overleg/Signalering

Tabel 2: risico's doelgroepen en interventies

Hoofdstuk 3 overzicht per programma en consolidatie

Dit hoofdstuk bevat een fiche per programma van de Inspectie SZW. Tevens wordt een tabel gepresenteerd die het geheel samenvat.

Per programma wordt het maatschappelijk doel benoemd, een indruk gegeven van de interventie/instrumentenmix die de Inspectie inzet, worden de belangrijkste risico's benoemd en wordt met een aantal cijfers over de omvang van de populatie bedrijven/werkenden een indruk van de toezichtspopulatie gegeven.

Verder wordt per programma een tweetal 'dekkingspercentages' gegeven. De berekening hiervan bouwt voort op de berekeningen die zijn gemaakt voor het rapport van ABD topconsult¹⁰.

De dekkingspercentages dienen als volgt te worden begrepen.

Het algemene dekkingspercentage betreft het totaal van alle bedrijven waar de risico's waarop het programma ziet voorkomen. Het dekkingspercentage geeft de handhaving in strikte zin weer (inspecteren, sanctioneren overtredingen)¹¹. Het percentage drukt daarmee uit bij hoeveel bedrijven op het totaal aantal bedrijven waarop het programma betrekking heeft, handhaving (inspecteren, sanctioneren overtredingen) plaatsvindt.

Het dekkingspercentage voor de groep hoog risicobedrijven betreft, binnen de totale populatie aan bedrijven waarop het programma ziet, de groep 'hoog risico' bedrijven (binnen de driedeling laag/midden/hoog). Het gaat hierbij om de risico's waarop het programma zich richt (onveilig, ongezond of oneerlijk werk en de meer specifieke risico's die in de fiches per programma worden benoemd).

Voor ieder programma wordt tevens het handhavingspercentage vermeld. Dit betreft het percentage van het aantal inspecties waaruit een boeterapport, waarschuwing of andere handhavende actie voortkomt.

In de tabel is tevens per programma een samenvattend oordeel over de toereikendheid van de capaciteit geïndiceerd.

¹⁰ ABD rapport, bijlage 5. In het ABD rapport werd gesproken over het begrip handhavingstekort. Deze term is minder gelukkig omdat ze impliciet een norm van 100% handhaving in zich draagt. In het ICF wordt gebruik gemaakt van het begrip 'Inspectiedekking', dat neerkomt op (100% - handhavingstekort).

¹¹ Zie ook ABD-rapport, bijlage 5 voor handhaving in strikte zin en in brede zin.

	AD	AG	AR	AS	AU	AZ	BMGGS	B	C	GIWW	H&D	IS	M	MA	Me	MNO	MR	P&FZ	PSA	S	SC	T&I	U	Z&W
Inzet capaciteit (afgerond)	1%	2%	20%	2%	11%	1%	Gev. St. BRZO 1.1%	Veilig Eerlijk 6%	1%	1%	6%	1%	2%	2%	3%	2%	4%	3%	2%	4%	7%	2%	6%	2%
Inspectiedekking	<0,5%	1%	100%	3%	nvt	<0,5%	<0,5%	2%	<0,5%	2%	1%	2%	<1%	52%	6%	nvt	1-2%	nvt	<0,5%	2%	nvt	<0,5%	1%	3%
Handhavingspercentage	nvt	4%	nvt	13%	<5%	1%	2%	2%	5%	2%	2%	8%	nvt	nvt	7%	3-5%	20%	nvt	nvt	8%	nvt	7%	5%	5%
Onveilig/ongezond	57%	46%	59%	33%	strf recht	36%	45%	60%	79%	56%	nvt	28%	53%	nvt	65%	6%	nvt	nvt	56%	nvt	nvt	nvt	nvt	43%
Oneerlijk	nvt	38%	nvt	nvt	strf recht	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	5,6%	nvt	nvt	51%	nvt	37%	55%	nvt	nvt	53%	45%	37%	35%	nvt
Toerelkenschap	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊

- AD Arbeidsmarktdiscriminatie
- AG Agrarisch en Groen
- AR Arbo Reactief: ongevallen en meldingen
- AS Asbest
- AU Arbeidsuitbuiting
- AZ Arbo Zorg:
- BMGGS/Gev.St. Bedrijven met Gevaarlijke stoffen
- B/Brzo BMGS/Bestuurt risico's zware ongevallen
- B Bouw
- C Certificering
- GIWW Grond-, weg- en waterbouw
- H&D Horeca en Detailhandel
- IS Ioniserende Straling

- M Marktoezicht
- MA Meldingen arbeidsmarktfraude buiten overige programma's
- Me Metaal
- MNO Misstanden en Notoire overtreders
- MR Misbruik van Regelingen
- P&FZ Participatie en Financiële Zelfredzaamheid
- PSA Psycho Sociale Arbeidsbelasting
- S Schoonmaak
- SC Schijnconstructies
- T&I Transport en Logistiek
- U Ultzendbureaus
- Z&W Zorg en Welzijn

dekking 100%: onderzoek nav melding

met name strafrechtelijke vervolging.

stelseltoezicht

Beoogd maatschappelijk effect: Terugdringen discriminatie op de werkvloer op basis van geslacht, geloof, ras, leeftijd, nationaliteit, aard van de arbeidsovereenkomst zowel door collega's, leidinggevenden klanten, patienten en bezoekers.

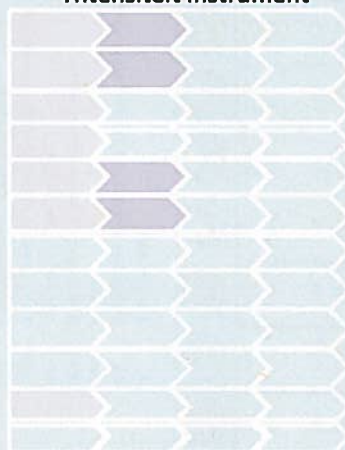
Relevante bronnen

- <https://www.parlementairemonitor.nl/9353000/1/j9vviij5epmi1ev0/vifcg1gtshvp>
- <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/stemmingsuitslagen/detail?id=2016P03046>
- https://www.inspectieszw.nl/Images/Jaarverslag-Inspectie-SZW-2015_tcm335-375444.pdf
- https://www.inspectieszw.nl/Images/Jaarplan-InspectieSZW-2017_tcm335-380005.pdf

Instrumenten

- Inspecties ✓
- Voorlichting ✓
- Handhavingscommunicatie ✓
- Samenwerking ketenpartners ✓
- Publiek- private samenwerking ✓
- Branchebeïnvloeding ✓
- Opsporingsonderzoek
- Onderzoek
- Nudging
- Bestuurlijk overleg SUWI
- Signalering ✓
- Internationale samenwerking

Intensiteit instrument

Risico's (uit IRA en programma)

Discriminatie op de werkvloer, door leidinggevenden, collega's of klanten/patiënten.

Sector - ondernemingen

Sectoren gedefinieerd in programma

- * Industrie, fysieke vervaardiging
- * Handel, bv groothandels, supermarkten winkels, detailhandel, markthandel
- * Zakelijke dienstverlening, o.m reclame makelaars, advocaten, accountancy
- * Openbaar bestuur
- * Zorg

Sector - werknemers

Focus: Vestigingen met > 100 werknemers

- 570.000
- 370.000
- 640.000
- 500.000
- 1.200.000

Inzet	1%	Handhavingspercentage (onveilig/ongezond)	57%
Inspectiedekking (algemeen)	<0,5%	Handhavingspercentage (oneerlijk)	nvt
Inspectiedekking (hoog risico bedrijven)	nvt		

Voor het programma Arbeidsdiscriminatie zijn middelen geormerkt. Het aantal bedrijven waar dit risico zich voordoet is hoog. Daarom richt het programma zich op een aantal sectoren en op bedrijven met meer dan 100 werknemers. Tegelijkertijd blijkt dat een kennislacune vaak de oorzaak is als het risico zich manifesteert. De verwachting is dat vooral via inzet op vergroting van de bewustwording en met voorlichting het grootste effect wordt bereikt. Daarnaast is een zekere inspectiedruk noodzakelijk. Dit om de informatiepositie te versterken en om ondernemingen te motiveren serieus met dit onderwerp aan de slag te gaan. Ook het oppakken van signalen lijkt een groot uitstralingseffect te hebben. De voorlopige inschatting is dat de huidige inzet van de Inspectie in dit programma toereikend is.

Beoogd maatschappelijk effect: Veilig, gezond en eerlijk werk

Relevante bronnen

https://www.inspectieszw.nl/Images/Jaarverslag-Inspectie-SZW-2015_tcm335-375444.pdf

https://www.inspectieszw.nl/Images/Jaarplan-InspectieSZW-2017_tcm335-380005.pdf

Instrumenten

Risico's (uit IRA en programma)

- Arbeidsuitbuiting
- Illegale tewerkstelling (en ID fraude)
- Onderbetaling
- Overschrijding arbeidstijden jeugd
- Dynamische fysieke belasting
- Biologische agentia
- Arbo zorg
- Werken onder druk
- Klimaat
- Gevaarlijke stoffen
- Arbeidsongevallen
- Kinderarbeid

Sector - ondernemingen

15.000 bedrijven (Dit is exclusief ondernemingen zonder personeel en exclusief externe arbeidskrachten (uitzend, payroll, zzp-ers).

Sector - werknemers

118.000 werknemers

Inzet	2%	Handhavingspercentage (onveilig/ongezond)	46%
Inspectiedekking (algemeen)	1%	Handhavingspercentage (oneerlijk)	38%
Inspectiedekking (hoog risico bedrijven)	4%		

Het betreft een zeer diverse en gevarieerde bedrijfstak, van grote landbouwbedrijven tot tuinders en hoveniers. Risico's op het domein gezond en veilig zijn: veiligheidsproblematiek (hoog absoluut en relatief aantal ongevallen) en gezondheidsrisico's op onder andere fysieke belasting en blootstelling aan gevaarlijke stoffen. De branche, onder andere Stigas, is actief in de preventie en bewustwording. Door de toename van ongevalsonderzoek is de capaciteit voor programma's, waaronder Agrarisch en groen, gedaald. In het jaarplan 2017 is aangegeven dat vanaf 2018 de inzet mogelijk volledig moet worden gestopt.

Het karakter van de arbeidsmarkt voor deze sector is vluchtig. Veel tijdelijk werk met seizoenspieken en –dalen en, afhankelijk van de subsectoren, zeer grote druk op prijzen en daarmee op lonen. De branche kent een hoge werkdruk met tijdelijk, zeer flexibel personeel, waarmee substantiële risico's ontstaan op lange werktijden, onderbetaling, illegale arbeid etc. Ontwikkeling eerlijk werk risico's is gerelateerd aan beschikbaarheid van legaal (uit Europese Unie) en illegaal arbeidsaanbod.

Door de toename van ongevalsonderzoek is de capaciteit voor dit programma gedaald en daarmee ontoereikend.

Beoogd maatschappelijk effect: Ongevallen hebben een grote impact op de werknemer en zijn omgeving. Via ongevalsonderzoek wordt kennis opgedaan over achterliggende oorzaken die preventief kan worden aangewend door de sector zelf en de Inspectie SZW. Onderbouwde klachten waarbij een vermoeden bestaat van een zware overtreding worden onderzocht en leiden eveneens tot inzicht ter preventie.

Relevante bronnen

https://www.inspectieszw.nl/Images/Klachten-en-ongevallenrapport-2015_tcm335-372842.pdf

1 Ongevallen

Instrumenten

2 Klachten/meldingen

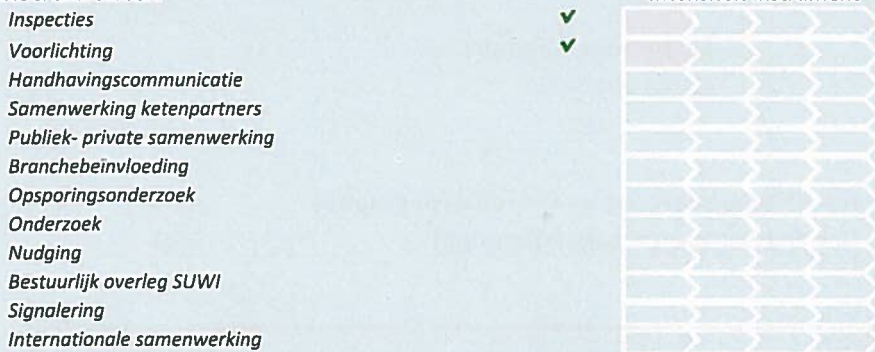
Instrumenten

Toelichting: bepaalde categorieën klachten worden altijd gevolgd door een inspectie, op sommige categorieën klachten selecteren we (overige meldingen). De hier weergegeven score moet gezien worden als samenvatting daarvan.

3 Ontheffingen en Kennisgevingen

Instrumenten

Inzet	20%	Handhavingspercentage (onveilig/ongezond)	59%
Inspectiedekking (algemeen)	100%	Handhavingspercentage (oneerlijk)	nvt
Inspectiedekking (hoog risico bedrijven)	nvt		

De Inspectie doet onderzoek naar de oorzaken van het gestegen werkaanbod 'reactief'. De verwachting bestaat dat enerzijds conjunctuur en anderzijds flexibilisering het aantal ongevallen het sterkst beïnvloeden. Als economie en bevolking blijven groeien, zal stijging vermoedelijk doorzetten. Voor wat betreft flexibilisering geldt dat de risico's op arbeidsongevallen groter zijn bij uitzendkrachten en in de eerste jaren van werken.

De ervaring van de afgelopen jaren leert dat door de toename van arbeidsongevallen minder ruimte is voor de Inspectie op het terrein van gezond en veilig werken, zoals ook beschreven in de tussentijdse bijstelling van het jaarplan 2016 en in het jaarplan 2017 van Inspectie SZW.

Met andere woorden, de capaciteitsinzet op dit programma vloeit automatisch voort uit het aantal ongevallen en meldingen en is daarmee per definitie toereikend.

Beoogd maatschappelijk effect: Minder dodelijke slachtoffers, longziekten en kanker door blootstelling aan asbest.

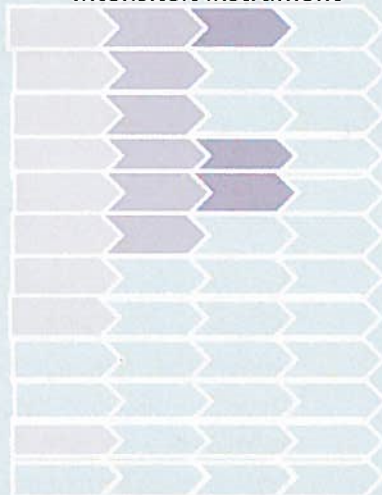
Relevante bronnen

- https://www.inspectieszw.nl/Images/Veilig-en-gezond-werken-met-asbest-2015_tcm335-379405.pdf
- https://www.inspectieszw.nl/Images/Sectorrapport-Asbest-2015_tcm335-367745.pdf
- https://www.inspectieszw.nl/Images/Jaarverslag-Inspectie-SZW-2015_tcm335-375444.pdf
- https://www.inspectieszw.nl/Images/Jaarplan-InspectieSZW-2017_tcm335-380005.pdf

Instrumenten

- Inspecties ✓
- Voorlichting ✓
- Handhavingscommunicatie ✓
- Samenwerking ketenpartners ✓
- Publiek- private samenwerking ✓
- Branchebeïnvloeding ✓
- Opsporingsonderzoek ✓
- Onderzoek ✓
- Nudging
- Bestuurlijk overleg SUWI
- Signalering ✓
- Internationale samenwerking ✓

Intensiteit instrument

Risico's (uit IRA en programma)

- Gevaarlijke stoffen
- Onveiligheid op de werkplek
- Asbest
- Vallen van hoogte

Sector - ondernemingen	17630	Sector - werknemers	110600
sanering en overig afvalbeheer	500		1600
sloopbedrijven	1025		3200
reparatie van schepen	1265		5100
afvalbehandeling en recycling	850		21600
grondverzetbedrijven	4230		9200
loodgieters- en installatiebedrijven	9675		42400
brandweer	85		27500
Inzet	2%	Handhavingspercentage (onveilig/ongezond)	33%
Inspectiedekking (algemeen)	3%	Handhavingspercentage (oneerlijk)	nvt
Inspectiedekking (hoog risicobedrijven)	13%		

De naleving van arbowet- en regelgeving door de gecertificeerde saneringsbedrijven is verbeterd. Omdat de komende jaren veel asbest verwijderd zal worden, onder andere door het verbod per 2024 op asbest in daken, zal het risico op blootstelling aan asbest echter stijgen. Ondanks de verbeterde nalevingscijfers, worden nog veel verkeerde werkmethoden worden ingezet voor asbestverwijdering.

Alle asbest-gerelateerde activiteiten zijn meldingsplichtig. De Inspectie ontvangt ca. 70.000 meldingen per jaar. Jaarlijks worden ca. 800 van de meest risicovolle meldingen onderzocht. Het aantal illegale saneringen is uiteraard niet bekend. Onderzoek van een aantal omgevingdiensten geeft aan dat het aantal illegale saneringen aanzienlijk kan zijn. Naast aandacht voor de gecertificeerde sector, legt de Inspectie daarom nadruk op illegale verwijderingen.

Daarnaast signaleert de Inspectie dat sommige bedrijven die voorafgaand aan saneringen blootstellingsonderzoek doen, bewust de risico's voor werknemers onderschatten. Dit kan tot gevolg hebben dat saneringsbedrijven onvoldoende beschermende maatregelen nemen.

Veel bedrijven tekenen, ondersteund door gespecialiseerde advocaten, tegen elke sanctie bezwaar en beroep aan. Deze juridisering vraagt eveneens om aandacht. De sector zelf neemt steeds meer initiatieven om goede werkmethoden te delen, te promoten en om bewustwording te versterken.

Door de toename van ongevalsonderzoek is de capaciteit voor dit programma gedaald en daarmee ontoereikend.

Beoogd maatschappelijk effect: inzicht in en vermindering van (risico op) arbeidsuitbuiting

Relevante bronnen

https://www.inspectieszw.nl/Images/Jaarverslag-Inspectie-SZW-2015_tcm335-375444.pdf

https://www.inspectieszw.nl/Images/Jaarplan-InspectieSZW-2017_tcm335-380005.pdf

Instrumenten

- Inspecties
- Voorlichting
- Handhavingscommunicatie
- Samenwerking ketenpartners
- Publiek- private samenwerking
- Branchebeïnvloeding
- Opsporingsonderzoek
- Onderzoek
- Nudging
- Bestuurlijk overleg SUWI
- Signalering
- Internationale samenwerking

Risico's (uit IRA en programma)

- Arbeidsuitbuiting (hoog risico)
- Illegale tewerkstelling (en ID fraude) (hoog risico)
- Onderbetaling (hoog risico)
- Overschrijding arbeidstijden (hoog risico)
- zwart/grijs werk (BD)
- fictieve dienstverbanden (IND)
- arbeidsongevallen

Sector - ondernemingen

Sector - werknemers

Fairwork komt op basis van cijfers van de ILO tot een aantal van 21.000 slachtoffers van arbeidsuitbuiting in Nederland. Dit getal is niet onomstreden. Volgens andere instanties ligt de werkelijke omvang vermoedelijk hoger.

Risicosectoren:

transport en logistiek (distributie en opslag), haven, binnenvaart, bouw en infrastructuur, horeca en detailhandel (wasserijen), vlees- en visverwerkende industrie, schoonmaak, industriële schoonmaak, domestic work, 24-uurs zorg, hotels, uitzendbureaus, land- en tuinbouwmarkten, ambassades

Risicogroepen

Asielzoekers, illegaal verblijvende vreemdelingen (100.000), EU-onderdanen (mn Midden-Oost Europa, Portugal), minderjarigen (AMA's, Roma, kinderen onder de armoedegrens), sekte-leden, verstandelijk beperkten, personen met verslaving, financiële en/of psychische problematiek, au-pairs

Inzet	11%	Handhavingspercentage (onveilig/ongezond)	strf rcht
Inspectiedekking (algemeen)	nvt	Handhavingspercentage (oneerlijk)	strf rcht
Inspectiedekking (hoog risicobedrijven)	<5%		

De verwachting, o.a. van Europol en de Raad van Europa, is dat deze vorm van mensenhandel zal toenemen, gezien de grote migratie- en vluchtelingenstromen, en arbeidsmarkt- en economische ontwikkelingen, zoals verdergaande flexibilisering en globalisering. Als gevolg hiervan is er een aanzienlijke en groeiende groep mensen die in een kwetsbare positie zitten en die potentieel vatbaar zijn voor uitbuiting. Faciliteerders die nieuwe constructies bedenken of adviseren kunnen onvoldoende aangepakt worden (accountants, advocaten, notarissen). De inzet die de Inspectie kan plegen, die resulteert in een aantal strafrechtelijke onderzoeken (in 2016: 17 afgeronde strafrechtelijke onderzoeken) en bestuursrechtelijke aanpak (ruim duizend overtredingen), houdt geen gelijke tred met de omvang en ontwikkeling van het probleem. Met de huidige inzet is de capaciteit ontoereikend om de gesignaleerde risico's aan te pakken.

Betere Arbozorg in bedrijven, waardoor minder ongevallen, minder beroepsziekten en verzuim.

Relevante bronnen

- <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2013/09/02/signalement-arbozorg-in-nederland>
- <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2013/09/02/aanbiedingsbrief-signalement-arbozorg-in-nederland>
- <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2015/01/28/kamerbrief-toekomst-arbeidsgerelateerde-zorg>

Instrumenten

- Inspecties
- Voorlichting
- Handhavingscommunicatie
- Samenwerking ketenpartners
- Publiek- private samenwerking
- Branchebeïnvloeding
- Opsporingsonderzoek
- Onderzoek
- Nudging
- Bestuurlijk overleg SUWI
- Signalering
- Internationale samenwerking

Risico's (uit IRA en programma)

Onvoldoende systematische arbozorg en niet naleving van kernbepalingen uit de Arbowet

Onbekendheid met kernbepalingen arbozorgverplichtingen
Risico-inventarisatie en evaluatie inclusief Plan van Aanpak

Niet hebben van of inschakelen van Arbodeskundigheid

Sector - ondernemingen

400.000 bedrijven

focus op MKB-bedrijven tussen 10 en 100 werknemers

Sector - werknemers

6,9 miljoen werknemers

Inzet	1%	Handhavingspercentage (onveilig/ongezond)	36%
Inspectiedekking (algemeen)	<0,5%	Handhavingspercentage (oneerlijk)	nvt
Inspectiedekking (hoogrisico bedrijven)	1%		

Arbozorg moet als basis voor gezond en veilig werken in elk bedrijf op orde zijn en doorwerken op de werkvloer en in de cultuur. Het programma Arbozorg richt zich op alle arbeidsrisico's op het domein van gezond en veilig werken en alle sectoren en branches.

Uit analyse van monitorgegevens (zie jaarverslag 2015) blijkt dat bedrijven die de basis (kernbepalingen zoals RI&E en preventiemedewerker) op orde hebben ook echt aandacht hebben voor veiligheid en gezondheid in cultuur en gedrag en dit een generieke en preventieve werking heeft op alle terreinen. Naarmate bedrijven aan meer bepalingen voldoen, wordt de kans groter dat zij hun arbeidsrisico's goed beheersen. Als aan alle systeembepalingen wordt voldaan, is de kans dat bedrijven de arbeidsrisico's goed beheersen ongeveer 90%. Er is aanleiding te verwachten dat die verbetering m.b.t. gezondheid en veiligheid op het werk bij blijvende aandacht / toezicht op naleven kernbepalingen van arbozorg zich positief blijft ontwikkelen. Met 45 % naleving RI&E verplichting door bedrijven is er vooral bij MKB-bedrijven nog veel ruimte voor verbetering. Toezicht kan implementatie van de wijziging van de arbeidsomstandighedenwet ondersteunen. Daarnaast zijn meldingen van de bedrijfsartsen belangrijke signalen.

Door de toename van ongevalsonderzoek is de capaciteit voor dit programma gedaald en daarmee ontoereikend.

Beoogd maatschappelijk effect programma BmGS: het verminderen van het risico op blootstelling van werknemers aan gevaarlijke stoffen en het verhogen van de procesveiligheid.

Relevante bronnen

https://www.inspectieszw.nl/Images/Sectorrapportage%20ACFKR%202015%20-%20definitief%20050416_tcm335-374355.pdf

https://www.inspectieszw.nl/Images/Jaarverslag-Inspectie-SZW-2015_tcm335-375444.pdf

https://www.inspectieszw.nl/Images/Jaarplan-InspectieSZW-2017_tcm335-380005.pdf

Instrumenten

- Inspecties
- Voorlichting
- Handhavingscommunicatie
- Samenwerking ketenpartners
- Publiek- private samenwerking
- Branchebeïnvloeding
- Opsporingsonderzoek
- Onderzoek
- Nudging
- Bestuurlijk overleg SUWI
- Signalering
- Internationale samenwerking

Intensiteit instrument

Risico's (uit IRA en programma)

- Blootstelling aan gevaarlijke stoffen
- Blootstelling aan C (carcinogene) stoffen
- Blootstelling aan M (mutagene) stoffen
- Blootstelling aan R (reprotoxische) stoffen
- Toepassen van verboden gezondheidsschadelijke stoffen
- Nanodeeltjes
- Werken in een gevaarlijke atmosfeer (blootstelling aan giftige, bedwelmende, verstikkende stoffen)
- Arbeidsongevallen met gevaarlijke stoffen

Sector - ondernemingen

100.000 - 150.000 bedrijven

Sector - werknemers

580.000

Inzet	11% Handhavingspercentage (onveilig/ongezond)	45%
Inspectiedekking (algemeen)	<0,5% Handhavingspercentage (oneerlijk)	nvt
Inspectiedekking (hoog risico bedrijven)	2%	

Blootstelling aan gevaarlijke stoffen kan leiden tot chronische aandoeningen die zich pas na lange tijd kunnen openbaren. De relatie tussen de blootstelling en de aandoening is vaak moeilijk meetbaar.

De gehanteerde toezichtsinstrumenten zijn deels gericht op preventieve maatregelen. De nadruk van het programma wordt gelegd op toepassing van good practices en van een veilige werkwijze. Dit gebeurt via branchebeïnvloeding, samenwerking met partners en nudging. Daarnaast worden bij bedrijven die een meer repressieve aanpak vereisen inspecties ingezet als instrument.

Door toenemende kennis over schadelijke effecten van blootstelling aan gevaarlijke stoffen, komen risico's van blootstelling aan het licht die eerder niet in beeld waren. Het kost bedrijven tijd en moeite dit in de praktijk op de juiste wijze aan te pakken. Kleinere bedrijven ervaren de wetgeving daarbij dikwijls als complex en hebben moeite met de implementatie en dus de naleving hiervan. Ook de Inspectie blijft investeren in kennis en expertise op dit terrein. Dit vraagt om een gerichte inzet van de juiste mix aan instrumenten.

Gelet op het grote aantal bedrijven waarbij blootstellingsrisico's voor gevaarlijke stoffen aan de orde zijn, de toenemende maatschappelijke aandacht voor de schadelijke gevolgen van blootstelling en de nieuwe risico's die aan het licht komen, is meer inzet op toezicht op gevaarlijke stoffen wenselijk.

Door de toename van ongevalsonderzoek is de capaciteit voor dit programma gedaald en daarmee ontoereikend.

Beoogd maatschappelijk effect programma BmGS: het verminderen van het risico op blootstelling van werknemers aan gevaarlijke stoffen en het verhogen van de procesveiligheid.

Relevante bronnen

- https://www.inspectieszw.nl/Images/Sectorrapportage%20ACFKR%202015%20-%20definitief%20050416_tcm335-374355.pdf
https://www.inspectieszw.nl/Images/Jaarverslag-Inspectie-SZW-2015_tcm335-375444.pdf
https://www.inspectieszw.nl/Images/Jaarplan-InspectieSZW-2017_tcm335-380005.pdf

Instrumenten

	✓	Intensiteit instrument
Inspecties	✓	
Voorlichting (Meer duidelijkheid voorkant: PGS en afstemming vergunningen)	✓	
Handhavingscommunicatie (Brzo monitor, openbare samenvattingen)	✓	
Samenwerking ketenpartners (Brzo+)	✓	
Publiek- private samenwerking (veiligheidscultuur, transparantie/gegevensuitwisseling)	✓	
Branchebeïnvloeding	✓	
Opsporingsonderzoek (OM, milieu)	✓	
Onderzoek (incidenten, ongevallen, risicomethodiek)	✓	
Nudging	✓	
Bestuurlijk overleg SUWI	✓	
Signalering	✓	
Internationale samenwerking (uitwisseling kennis)	✓	

Risico's (uit IRA en programma)

- Zware ongevallen
- Blootstelling gevaarlijke stoffen
- Overvullen van opslagtanks met brandbare vloeistoffen
- Blootstelling gevaarlijke/CMR stoffen
- Ageing
- Verblijfsgebouwen
- Aardbevingrisico's
- Ammoniumnitraat

Sector - ondernemingen

400

Sector - werknemers

100.000 (incl contractors)

Inzet	11%	Handhavingspercentage (veilig/gezond)	43%
Inspectiedekking (algemeen)	60%	Handhavingspercentage (eerlijk)	nvt
Inspectiedekking (hoog risico bedrijven)	60%		

Cijfers uit de Brzo-monitor wijzen uit dat de naleving van het Brzo in de afgelopen jaren redelijk stabiel is. De risico's op zware ongevallen blijven onveranderd op een hoog niveau. De onderzoeksraad voor veiligheid heeft in de afgelopen jaren meerdere onderzoeken bij Brzo-bedrijven uitgevoerd naar aanleiding van grote incidenten en die geven aan dat door zowel de overheid als bedrijven verbeteringen zijn gesignaleerd, maar dat intensief toezicht door de overheid nodig blijft.

De wet maak een verdeling in lage drempel- en hoge drempelbedrijven. Voor lage drempelbedrijven is een inspectie eens in de drie jaar voorgeschreven; voor hoge drempelbedrijven een jaarlijkse inspectie. BRZO-bedrijven worden ook door andere toezichthouders (de omgevingsdiensten en de Veiligheidsregio) geïnspecteerd die gelet op het gewenste optreden als 'één overheid' belang hechten aan gezamenlijke inspecties. De Inspectie SZW neemt momenteel niet aan alle inspecties deel, maar aan circa 60 procent.

Beoogd maatschappelijk effect: Goed opdrachtgeverschap, goed werkgeverschap en goed werknemerschap, duurzamere inzetbaarheid van werknemers, doordat er eerlijker, veiliger en gezonder wordt gewerkt en een hoger veiligheidsbesef tot stand is gekomen. Niet-nalevers en notoire overtreders worden nalevers.

Relevante bronnen

- Tweede Kamer 2015-2016 stuknummer 25 883 over opdrachtgeverschap in de bouw
<https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2016/07/06/aantal-ongevallen-in-de-bouw-sterk-toegenomen>
https://www.inspectieszw.nl/Images/Jaarverslag-Inspectie-SZW-2015_tcm335-375444.pdf
https://www.inspectieszw.nl/Images/Jaarplan-InspectieSZW-2017_tcm335-380005.pdf
<http://www.ad.economie/bouwvakker-vaker-van-buiten-de-eu~aba60c65/>
<http://www.bouwendnederland.nl/nieuws/3564074/bouw-heeft-mensen-nodig>

Instrumenten

- Inspecties
- Voorlichting
- Handhavingscommunicatie
- Samenwerking ketenpartners
- Publiek- private samenwerking
- Branchebeïnvloeding
- Opsporingsonderzoek
- Onderzoek
- Nudging
- Bestuurlijk overleg SUWI
- Signalering
- Internationale samenwerking

Risico's (uit IRA en programma)

- Arbeidsuitbuiting, onderbetaling
- Illegale tewerkstelling
- Kankerverwekkende stoffen / kwarts
- Werktijden jeugd
- Geluid / lawaai
- Dynamische overbelasting
- Statische overbelasting
- Ondeugdelijk materiaal
- Vallen van hoogte

Sector - ondernemingen
137.770

Sector - werknemers
395.000 werknemers
110.000 zzp-ers
10.000 uitzendkrachten

Inzet
Inspectiedekking (algemeen)
Inspectiedekking (hoog risicobedrijven)

6% **Handhavingspercentage (onveilig/ongezond)**
 2% **Handhavingspercentage (oneerlijk)**
 2%

60%
37%

De bouw kenmerkt zich door persistent hoge veiligheidsrisico's, door een steeds veranderende werkomgeving met transportbewegingen, hijsen en heffen, werkzaamheden op hoogte, steeds wisselende werkgevers en zzp-ers. Het werk brengt ook aanzienlijke gezondheidsrisico's met zich mee door o.a. fysieke overbelasting, en blootstelling aan lawaai en kwartsstof. Tevens is er geregeld sprake van illegale tewerkstelling, te lange werktijden en (structurele) onderbetaling.

De bouw is zeer conjunctuurgevoelig. Na de financiële crisis zag de bouw het aantal werkenden scherp afnemen (zie bijvoorbeeld factsheet Sectorplan Bouw en Infra), in een veel sterker mate dan het algemene economische beeld. In de economische opgang is dit spiegelbeeldig. Bouwend Nederland verwacht dat de bouwsector tot 2020 zeker 40.000 nieuwe arbeidskrachten nodig heeft. De toename van het aantal arbeidskrachten uit Zuid en Midden-Europa, maar mogelijk ook van buiten de EU heeft tot gevolg dat de risico's op onderbetaling, te lange werkdagen en illegale tewerkstelling toenemen.

De sector is actief op het terrein van gezond en veilig werken. Per 1 januari 2017 zijn de bouwprocesbepalingen in het Arbobesluit aangepast. Daarmee heeft de Inspectie SZW meer mogelijkheden om op te treden tegen opdrachtgevers die onvoldoende aandacht hebben voor gezond en veilig werken in de ontwerp- en uitvoeringsfase van een bouwwerk. Door de toename van ongevalsonderzoek is de capaciteit voor dit programma gedaald en

Beoogd maatschappelijk effect: Betrouwbare certificering die gebruikers vooraf het gerechtvaardigd vertrouwen geeft veilig en gezond te kunnen werken.

Relevante bronnen

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2015/01/14/kamerbrief-over-relatie-tussen-toezicht-en-certificatie>

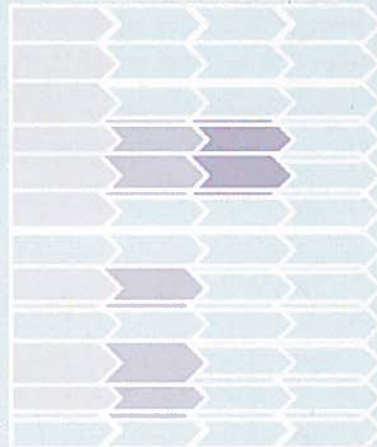
https://www.inspectieszw.nl/Images/Lijst-Werkvelden-met-verplichte-certificatie-28-11-2016_tcm335-376944.pdf

https://www.inspectieszw.nl/Images/Inspectieproject-ongekeurde-liften_tcm335-381728.pdf

Instrumenten

Inspecties ✓
 Voorlichting ✓
 Handhavingscommunicatie ✓
 Samenwerking ketenpartners ✓
 Publiek- private samenwerking ✓
 Branchebeïnvloeding ✓
 Opsporingsonderzoek
 Onderzoek ✓
 Nudging
 Bestuurlijk overleg cbi's, Rv.Accr.beleid ✓
 Signalering ✓
 Internationale samenwerking

Intensiteit instrument

Risico's (uit IRA en programma)

Aantasting gerechtvaardigd vertrouwen in publiek certificatie door niet adequate bijdragen van actoren in het stelsel
 Niet correcte toepassing certificatie-eisen door CBI's
 Niet correcte naleving certificaateisen door certificaathouders
 Mogelijk niet correcte inhoud van normering (signalering)

Inzet	1%	Handhavingspercentage (onveilig/ongezond)	79%
Inspectiedekking (algemeen)*	<0,5%	Handhavingspercentage (oneerlijk)	nvt
Inspectiedekking (hoogrisico bedrijven)**	5%		

* inspecties staan in teken van stelseltoezicht. Dekking is de verhouding inspecties tov certificaathouders

** Indicatief. Betreft combinatie van de dekking van signalen over zorgelijke situaties of strijdigheid met regels (die bijna allemaal onderzocht worden) en dekking in het werkveld waarop het programma zich jaarlijks richt.

Doel van wettelijk verplichte certificering is de blootstelling aan veiligheids- en gezondheidsrisico's te verminderen door certificatie van producten, processen en personen. Certificatie moet de gebruikers vertrouwen geven dat de gecertificeerde producten, processen en personen voldoen aan de in het certificaat gestelde eisen m.b.t. veilig en gezond werken. Voorbeelden van producten zijn liften, hei-installaties en drukapparatuur van processen arbodiensten duikbedrijven en van personen bijvoorbeeld asbestverwijderaars en hijskraanmachinisten. Er zijn in totaal op 24 arbowerkvelden stelsels van certificatie.

De werking van certificatie vergt bestendige aandacht opdat betrokkenen zich permanent geprikkeld blijven voelen zich te blijven verbeteren en te verantwoorden over hun werkwijze en effectiviteit. De Inspectie voert stelseltoezicht uit en gebruikt daarbij onder andere inzicht in de naleving en toepassing van certificaateisen door certificaathouders in de praktijk. De Inspectie verwerft zich in het kader van stelseltoezicht ook risicogericht een beeld van het rechtmatig en doelmatig werken van conformiteitbeoordelende Instanties (CBI's). Bezien wordt of de samenwerking tussen betrokkenen in het stelsel effectief is of klachten onderzocht worden en of men onafhankelijk optreedt. De inspectie volgt met haar handhavinginstrumentarium ook de naleving van eisen door certificaathouders of eigenaren van producten op, waaronder de tijdige herkeuring en het niet gebruiken van afgekeurde producten. De Inspectie ziet toe op jaarverslaglegging door CBI's en analyseert die. Het stelseltoezicht beperkt zich tot de belangrijkste certificaten, zoals die voor het werkveld asbest en opsporing van conventionele explosieven. De inschatting is dat de huidige inzet van de Inspectie in dit programma toereikend is.

Programma Grond-, Weg- en Waterbouw (GWW)

Beoogd maatschappelijk effect: eerlijk en gezond en veilig werken
versterken duurzame inzetbaarheid met daarin specifieke aandacht voor preventie, terugdringen fysieke belasting,
verbeteren van de veiligheid door verminderen van aanrijdgevaar en veiliger werken met verontreinigde grond.

Relevante bronnen

https://www.inspectieszw.nl/Images/Opdrachtgeverschap-in-de-grond-weg-en-waterbouw_tcm335-371445.pdf

https://www.inspectieszw.nl/Images/Arbeidsomstandigheden-in-de-Wegenbouw_tcm335-359167.pdf

https://www.ilent.nl/Images/Factsheet%20Baanwerken%202015_tcm334-375414.pdf

https://www.inspectieszw.nl/Images/Werken-met-Verontreinigde-grond-2014_tcm335-369879.pdf

https://www.inspectieszw.nl/Images/Arbeidsomstandigheden-in-de-Wegenbouw_tcm335-359167.pdf

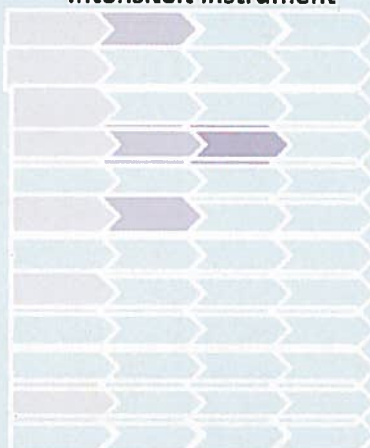
https://www.inspectieszw.nl/Images/Jaarverslag-Inspectie-SZW-2015_tcm335-375444.pdf

https://www.inspectieszw.nl/Images/Jaarplan-InspectieSZW-2017_tcm335-380005.pdf

Instrumenten

Inspecties ✓
Voorlichting ✓
Handhavingscommunicatie ✓
Samenwerking ketenpartners ✓
Publiek- private samenwerking
Branchebeïnvloeding ✓
Opsporingsonderzoek
Onderzoek ✓
Nudging
Bestuurlijk overleg SUWI
Signalering ✓
Internationale samenwerking

Intensiteit instrument

Risico's (uit IRA en programma)

Dynamische en statische fysieke belasting
Aanrijd-, electrocutiegevaar, fysieke overbelasting, bedelving,
verdrinking, explosieven, blootstelling gevaarlijke stoffen, vallen,
onvoldoende arbozorg in de keten

Sector - ondernemingen

28.500

Sector - werknemers

75.000

wegenbouw, spoor, waterbouw, kabels, grondsanerders, loonwerk, hoveniers, archeologen, nutsbedrijven etc.

Inzet

1%

Handhavingspercentage (onveilig/ongezond)

56%

Inspectiedekking (algemeen)

2%

Handhavingspercentage (oneerlijk)

nvt

Inspectiedekking (hoogrisico bedrijven)

2%

De sector Grond-, Weg- en Waterbouw kent veel risicovolle werkzaamheden. Het gaat hier onder meer over grond verzetten of saneren, explosieven opsporen, heien en funderen, bestraten, bekabelen en om het bouwen en onderhouden van kunstwerken (zoals sluizen en bruggen), wegen en spoorwegen. Grote veiligheidsrisico's zijn aanrijden, bedelven, verdrinken, explosie- en electrocutiegevaar, fysieke overbelasting en blootstelling aan gevaarlijke stoffen. Daarnaast zijn er risico's als onderbetaling en illegale tewerkstelling waarop nu geen capaciteit wordt ingezet. Hier is een nadere verkenning op zijn plaats.

De sector kent relatief veel arbeidsongevallen en veel arbeidsuitval. Voor de nabije toekomst geldt dat het toezicht door de Inspectie geen gelijke tred houdt met de aantrekkende economie en omvang van GWW-werk. Nu per 1 januari 2017 de bouwprocesbepalingen in het Arbobesluit zijn aangepast, heeft de Inspectie SZW meer mogelijkheden op te treden tegen opdrachtgevers die onvoldoende aandacht hebben voor gezond en veilig werken in de ontwerp- en uitvoeringsfase van een bouwwerk. Op de middellange termijn geldt dat van een opdrachtgeversaankpak de beste resultaten mogen worden verwacht, waarbij substantiële inspectiedekking ter ondersteuning een conditio sine qua non is. Een versterking van informatiegestuurde handhaving leidt tot een beter inzicht in de performance van opdrachtgevers zodat een effectiever aanpak mogelijk wordt. Extra onderzoek en analyse is daarvoor wenselijk. Door de toename van ongevalsonderzoek is de capaciteit voor dit programma gedaald en daarmee ontoereikend.

Beoogd maatschappelijk effect: Verhoging naleving eerlijk werk en eerlijke concurrentie.

Relevante bronnen

https://www.inspectieszw.nl/Images/Eerlijk-werken-in-de-horecasector_tcm335-370988.pdf

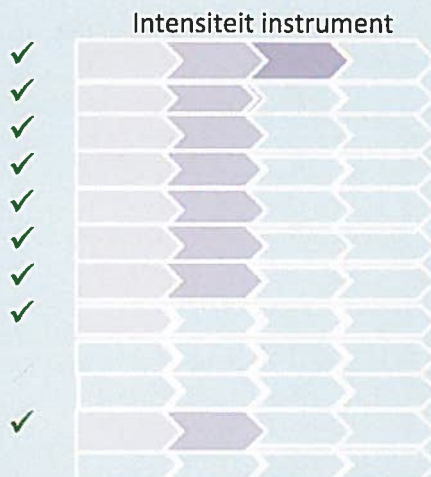
https://www.inspectieszw.nl/Images/Inspectieresultaten-Detailhandel-Horeca-2014-2015_tcm335-376710.pdf

https://www.inspectieszw.nl/Images/Jaarverslag-Inspectie-SZW-2015_tcm335-375444.pdf

https://www.inspectieszw.nl/Images/Jaarplan-InspectieSZW-2017_tcm335-380005.pdf

Instrumenten

Inspecties
 Voorlichting
 Handhavingscommunicatie
 Samenwerking ketenpartners
 Publiek- private samenwerking
 Branchebeïnvloeding
 Opsporingsonderzoek
 Onderzoek
 Nudging
 Bestuurlijk overleg SUWI
 Signalering
 Internationale samenwerking

Risico's (uit IRA en programma)

Arbeidsuitbuiting
 Illegale tewerkstelling en ID fraude
 Onderbetaling
 Overschrijding arbeidstijden
 zwart/grijs werk (BD)
 uitkeringsfraude (UWV/gemeenten)
 belastingfraude (BD/FIOD)
 Schijnconstructies

Sector - ondernemingen

Detailhandel: 68.000 bedrijven

Horeca 110.000 bedrijven

Sector - werknemers

880.000 werknemers

335.000 werknemers

Inzet	6%	Handhavingspercentage (onveilig/ongezond)	nvt
Inspectiedekking (algemeen)	1%	Handhavingspercentage (oneerlijk)	54%
Inspectiedekking (hoog risico bedrijven)	2%		

De branche kent hardnekkige hoge risico's op oneerlijk werk (uitbuiting, onderbetaling, illegaliteit) t.a.v. categorieën werknemers als jongeren, ouderen, uitzendkrachten, mensen die de Nederlandse taal niet beheersen. Daarnaast kent de sector onder meer risico's op psychosociale arbeidsbelasting (werkstress en pesten). De handhaving op het terrein van de Arbowet gebeurt door de Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit.

De omvang van de opgave maakt dat de ingezette capaciteit ontoereikend is.

Beoogd maatschappelijk effect: geen onnodige blootstelling aan ioniserende straling in verband met voorkomen van gezondheidsschade.

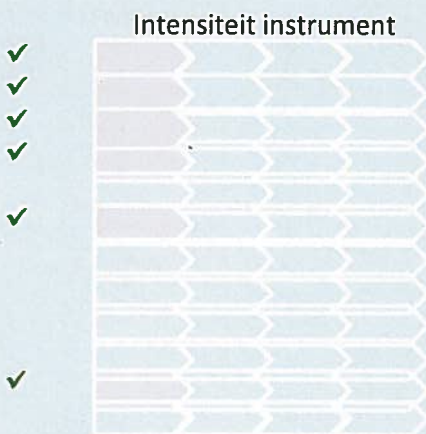
Relevante bronnen

Zie diverse factsheets op:

https://www.inspectieszw.nl/onderwerpen/arbeidsomstandigheden/lichamelijke_belasting/straling/ioniserende_straling/index.aspx

Instrumenten

- Inspecties
- Voorlichting
- Handhavingscommunicatie
- Samenwerking ketenpartners
- Publiek- private samenwerking
- Branchebeïnvloeding
- Opsporingsonderzoek
- Onderzoek
- Nudging
- Bestuurlijk overleg SUWI
- Signalering
- Internationale samenwerking

Risico's (uit IRA en programma)

Ioniserende Straling

Sector - ondernemingen

7200

Sector - blootgestelde werknemers

50.000

Inzet	1%	Handhavingspercentage (onveilig/ongezond)	28%
Inspectiedekking (algemeen)	2%	Handhavingspercentage (oneerlijk)	nvt
Inspectiedekking (hoog risico bedrijven)	8%		

De kans op blootstelling aan straling is klein. Het effect bij daadwerkelijke blootstelling kan groot en ernstig zijn. De omvang van de populatie die potentieel wordt blootgesteld aan ioniserende straling is relatief klein. Het risico op blootstelling is tamelijk stabiel en er zijn geen fundamentele ontwikkelingen die het bestaande risico sterk beïnvloeden. De sector is zich bewust van de risico's, neemt maatregelen en is professioneel georganiseerd. De inzet vanuit de inspectie is toereikend.

Beoogd maatschappelijk effect: Producten voor professioneel gebruik voldoen aan de Europese productveiligheidseisen.

Relevante bronnen

- [http://www.rekenkamer.nl/Publicaties/Onderzoeksrapporten/Introducties/2017/01/Producten op de Europese markt CE markering ontrafeld](http://www.rekenkamer.nl/Publicaties/Onderzoeksrapporten/Introducties/2017/01/Producten%20op%20de%20Europese%20markt%20CE%20markering%20ontrafeld)
- <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2017/02/22/kamerbrief-uitvoering-aanbeveling-algemene-rekenkamer-over-ce-markering>

Instrumenten

- Inspecties ✓
- Voorlichting ✓
- Handhavingscommunicatie ✓
- ketenpartners ✓
- Publiek- private samenwerking ✓
- Branchebeïnvloeding ✓
- Opsporingsonderzoek ✓
- Onderzoek ✓
- Nudging ✓
- Bestuurlijk overleg *national marketsurveillance plan ✓
- Signalering; EU Rapex meldingen/CSMS ✓
- Internationale samenwerking; EU; Administrative Cooperation Group (AC ✓

Intensiteit instrument

Risico's (uit IRA en programma)

- Onveilig ontwerp van (professionele) producten
- Handelsbelemmering
- Beperkte informatiepositie
- Beperkte risico-analyse (expert judgement).

Sector - ondernemingen

Marktdeelnemers

(fabrikanten in EU, gemachtigden in de EU, EU importeurs en distributeurs)

Inzet	2%	Handhavingspercentage (onveilig/ongezond)	53%
Inspectiedekking (algemeen)	<1%	Handhavingspercentage (oneerlijk)	nvt
Inspectiedekking (hoog risico bedrijven)	nvt		

De Inspectie SZW is aangewezen als markttoezichthouder voor machines, persoonlijke beschermingsmiddelen, liften, drukapparatuur en drukvaten van eenvoudige vorm en explosieveilig materieel. Ze is één van 6 toezichthouders op producten in Nederland. Het gaat om het beschermen van het belang van vrij verkeer van producten op de Europese markt en het belang dat alle producten die in de handel verkrijgbaar zijn voldoen aan Europese veiligheids- en gezondheidseisen.

Het toezicht richt zich primair op de voorkant van de handelsketen (fabrikant, EU importeur) en wordt afgestemd op het naleefgedrag van specifieke marktdeelnemers (doelgroep gericht). De inzet is gericht op productgroepen die een verhoogde mate van non-compliance vertonen en wezenlijke risico's voor veilig en gezond werken opleveren. Reactief toezicht vindt plaats op basis van klachten van consumenten, berichten in de media, ongevalonderzoek en meldingen van andere Europese toezichthouders.

De Algemene Rekenkamer adviseert in haar rapport (januari 2017) om te investeren in mensen en middelen om het markttoezicht zo in te richten dat beter en slimmer gebruikgemaakt kan worden van beschikbare data. Door verdere verbetering van de risico-inschattingen en marktkennis, door betere Europese samenwerking en meer gebruikersbetrokkenheid zullen er naar verwachting meer onderzoekswaardige signalen komen over onveilige producten. De omvang van de opgave vergt eerder meer dan minder capaciteit.

Beoogd maatschappelijk effect: het bevorderen van eerlijk werk door het opvolgen van concrete meldingen van overtreding van arbeidswetgeving (WML, ATW, Wav, Waadi) die wijzen op ernstige misstanden.

Relevante bronnen

https://www.inspectieszw.nl/Images/Jaarplan-InspectieSZW-2017_tcm335-380005.pdf

Instrumenten

Sectoren

Meldingen over overtredingen op het terrein van eerlijk werk kunnen alle sectoren betreffen en alle risico's waarop vanuit het oogpunt Eerlijk werk toezicht op wordt gehouden.

Inzet	2%	Handhavingspercentage (onveilig/ongezond)	nvt
Inspectiedekking	52%	Handhavingspercentage (oneerlijk)	51%
Inspectiedekking (hoog risico bedrijven)	nvt		

De Inspectie krijgt jaarlijks ruim drieduizend meldingen op het domein eerlijk werk (arbeidsuitbuiting, onderbetaling, illegale tewerkstelling etc). Een deel van de meldingen ligt niet op SZW terrein en wordt doorgezet naar andere diensten of is onvoldoende onderzoekswaardig. Het overgrote deel van de meldingen (ca. 2.500) wordt in de programma's meegenomen. Op jaarbasis zijn er enkele honderden meldingen die buiten de programma's vallen.

Nadere analyse hiervan biedt inzicht in mogelijke risicovolle sectoren en fenomenen buiten de huidige programma's van de Inspectie. Dit vormt input voor de Integrale risicoanalyse. De beschikbare capaciteit wordt ingezet om de grootste gemelde misstanden op te pakken. Gezien de economische ontwikkelingen zal het aantal meldingen naar verwachting verder stijgen. De omvang van de opgave maakt daarom eerder meer dan minder inzet wenselijk.

Beoogd maatschappelijk effect: meer metaalbedrijven nemen hun verantwoordelijkheid en gaan aantoonbaar effectief aan de slag met hardnekkige ziekmakers als lasrook en gevaarlijke stoffen, met de belangrijkste ongevalsveroorzakers (machineveiligheid) en - met name in het scheeps-bouwgerelateerde segment – met het

Relevante bronnen

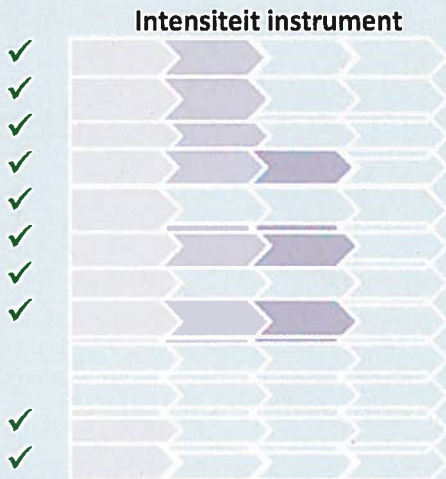
https://www.inspectieszw.nl/Images/Rapportage-programma-Metaal-2009-2015_tcm335-379945.pdf

https://www.inspectieszw.nl/Images/Jaarverslag-Inspectie-SZW-2015_tcm335-375444.pdf

https://www.inspectieszw.nl/Images/Jaarplan-InspectieSZW-2017_tcm335-380005.pdf

Instrumenten

- Inspecties
- Voorlichting
- Handhavingscommunicatie
- Samenwerking ketenpartners
- Publiek- private samenwerking
- Branchebeïnvloeding
- Opsporingsonderzoek
- Onderzoek
- Nudging
- Bestuurlijk overleg SUWI
- Signalering
- Internationale samenwerking

Risico's (uit IRA en programma)

- Illegale tewerkstelling
- Onderbetaling
- Fysieke overbelasting
- Ongezonde fysieke werkomgeving
- Gezondheidschade door gevaarlijke stoffen
- Overbelasting als gevolg van werkduur
- Onveiligheid op de werkplek
- Onvoldoende Arbo-zorg
- PSA/werkdruk

Sector - ondernemingen

33.000

Sector - werknemers

#####

Inzet	3%	Handhavingspercentage (onveilig/ongezond)	65%
Inspectiedekking (algemeen)	6%	Handhavingspercentage (oneerlijk)	30%
Inspectiedekking (hoog risico bedrijven)	7%		

De metaalsector kent van oudsher hoge risico's op onveilig en ongezond werk. Daarnaast speelt het risico op oneerlijk werk. De sector heeft zelf een actieve rol, onder andere via metaal en metalektro programma '5xbeter' dat met verbetercoaches bedrijven helpt bij het veiliger en gezonder maken van productieprocessen. De inspectie heeft een programma gericht op zowel veilig, gezond als eerlijk werk. Een gezamenlijk succes de afgelopen jaren is de reductie van het aantal ongevallen. In de branche zijn gestaag verbeteringen zichtbaar, mede door veiligere machines en verdere automatisering. Recente NEA cijfers bevestigen dat de risico's als hoog gekwalificeerd worden in de sector. Tegelijkertijd zien we op onderdelen verbetering. Het inspectieprogramma heeft een gefaseerde aanpak waarbij alle belangrijke en meest voorkomende en nog niet goed beheerste risico's successievelijk aangepakt worden. Dit gebeurt volgens een prioritering en in een periode van 5 jaar. Twee risico's krijgen doorlopend de aandacht. Dit betreft ten eerste gevaarlijke stoffen, waaronder lasrook en ten tweede machineveiligheid. Voor wat betreft de risico's op eerlijk werk (onderbetaling, uitbuiting, etc) ligt de focus in het programma op een specifiek segment (scheepsbouwsector, inclusief toeleveranciers). Binnen dit segment lukt het onvoldoende om met de beschikbare capaciteit de bestaande risico's aan te pakken. Buiten dit segment bestaan ook reële eerlijk werk-risico's, deze zijn momenteel buiten de scope van het programma gelaten. Door de toename van ongevalsonderzoek is de capaciteit voor dit programma gedaald en daarmee ontoereikend.

Beoogd maatschappelijk effect: misstanden en notoire overtreders aanpakken, speerpunt in het beleid van de Inspectie SZW omdat het een cruciale voorwaarde is om een eerlijker, gezonder en veiliger arbeidsmarkt te kunnen realiseren.

Relevante bronnen

https://www.inspectieszw.nl/Images/Jaarverslag-Inspectie-SZW-2015_tcm335-375444.pdf

https://www.inspectieszw.nl/Images/Jaarplan-InspectieSZW-2017_tcm335-380005.pdf

Instrumenten

- Inspecties
- Voorlichting
- Handhavingscommunicatie
- Samenwerking ketenpartners
- Publiek- private samenwerking
- Branchebeïnvloeding
- Opsporingsonderzoek
- Onderzoek
- Nudging
- Bestuurlijk overleg SUWI
- Signalering
- Internationale samenwerking

Risico's (uit IRA en programma)

MNO-beleid is van toepassing op alle risico's

Sector - ondernemingen

Alle ondernemingen die minimaal drie maal een overtreding hebben begaan plus ondernemingen die op basis van risicoprofielen als overtreder naar boven komen.

Sector - werknemers

Inzet	2%	Handhavingspercentage (onveilig/ongezond)	6%
Inspectiedekking (algemeen)	nvt	Handhavingspercentage (oneerlijk)	37%
Inspectiedekking (hoog risico bedrijven)	3-5%		

Als een bedrijf bij inspectie, herinspectie en daaropvolgende 'niet-naleversinspectie' 3 keer in de fout is gegaan, noemen we dat een 'geconstateerde notoire overtreder'. Uiteraard is er ook een groep bedrijven die niet geïnspecteerd is, maar die potentieel wel notoire overtreder zouden zijn. De noemer van het dekkingspercentage is berekend op basis van aannames over hoeveel werkgevers in de populatie tot driemaal toe zou volharden in een overtreding. De consequente aanpak van herovertreders krijgt in 2017 en 2018 verder gestalte. Dat zal ertoe leiden dat het aantal werkgevers waarvan is vastgesteld dat ze minimaal driemaal de wet hebben overtreden, de komende jaren zal toenemen. Het aanpakken van deze werkgevers is vaak maatwerk en vereist meer capaciteit dan reguliere controles. Daarnaast worden in het kader van het programma nieuwe bronnen aangeboord om tot identificatie van overtreders te komen. De capaciteitsinzet vanuit het oogpunt eerlijk werk is daarmee ontoereikend. Door de toename van ongevalsonderzoek is de capaciteit voor gezond en veilig voor dit programma gedaald.

Beoogd maatschappelijk effect: Bijdragen aan minimaliseren misbruik van regelingen. Minder misbruikgevoeligheid sociale zekerheids- en arbeidsmarktregelingen.

Relevante bronnen

[Begroting Ministerie SZW, tabel 2.1..2.8 Kerncijfers opsporing](#)

[Programmaplan Misbruik van regelingen 2016-2019](#)

[Programmawerkplan misbruik van regelingen](#)

Instrumenten

- Inspecties
- Voorlichting
- Handhavingscommunicatie
- Samenwerking ketenpartners
- Publiek- private samenwerking
- Branchebeïnvloeding
- Opsporingsonderzoek
- Onderzoek
- Nudging
- Bestuurlijk overleg SUWI
- Signalering
- Internationale samenwerking

Risico's (uit IRA en programma)

- Overtreding regelgeving arbeidsmarkt en sociale zekerheid
- Zwart/grijs werk (BD)
- Uitkeringsfraude (UWV/gemeenten)
- Belastingfraude (BD/FIOD)
- Schijnconstructies (incl. strafbare feiten)
- Fictieve dienstverbanden (IND)
- Onrechtmatige toegang tot NL
- Onrechtmatig verblijf in NL

Sector - ondernemingen

Bedrijven m.b.t erkende referenten: 5.506
 Gemeenten, UWV m.b.t zwarte fraude
 25 erkende au pairbureaus

Sector - werknemers

~ 7.000 - 9.000 erkende kennismigranten
 ~ 15.000 ingewilligde studentenaanvragen

Inzet	4%	Handhavingspercentage (onveilig/ongezond)	nvt
Inspectiedekking (algemeen)*	1-2%	Handhavingspercentage (oneerlijk)	55%
Inspectiedekking (hoog risico bedrijven)**	20%		

* dekking tov groepen in het programma zoals kennismigranten, studenten etc

** dekking tov hoog risico zoals bv au-pair bureaus

Groeiend belang, gezien het groeiende aantal ondernemingen en de wijze waarop de ondernemingen continu nieuwe constructies hanteren om wet- en regelgeving te ontduiken. De Inspectie onderkent de meervoudige inzet vanuit regelgeving en uitvoering op bestrijding en terugdringing van misbruik van regelgeving. De Inspectie onderzoekt en signaleert belangrijke aspecten die wijzen op nieuwe als ook eerder bekende maar moeilijk grijpbare vormen van misbruik. De verwachting is dat de huidige inzet van de Inspectie toereikend is.

Beoogd maatschappelijk effect: Bijdragen aan bevordering door de gemeenten en UWV van de financiële zelfredzaamheid van kwetsbare groepen. Bijdragen aan effectievere uitvoering t.a.v. participatie en re-integratie kwetsbare groepen.

Relevante bronnen

- https://www.inspectieszw.nl/Images/Jaarverslag-Inspectie-SZW-2015_tcm335-375444.pdf
- https://www.inspectieszw.nl/Images/Jaarplan-InspectieSZW-2017_tcm335-380005.pdf

Instrumenten

Risico's (uit IRA en programma)

Schending rechtspositie/niet-naleving CAO-afspraken werkgevers
 Onvoldoende sturing en controle gemeenten, UWV
 Onvoldoende Re-integratie specifiek van arbeidsbeperkten,
 herbeoordeling, schuldhulp, werkende armen, statushouders

Sector - ondernemingen

Sector - werknemers/uitkeringsgerechtigden
 Participatiewet: 396.000 (huishoudens, jaargemiddelde 2017)
 Wsw- Participatiewet: 96.000
 WGA: 179.000: raming ultimo 2017 - UWV
 Wajong: 243.000 raming ultimo 2017 - UWV: waarvan: 77%
 in werkregeling 6% in studieregeling en 18%
 duurzaam geen arbeidsmogelijkheden
 WW: 306.000 raming 2017 - UWV
Totaal: 1.220.000.

Inzet	3%	Handhavingspercentage (onveilig/ongezond)	nvt
Inspectiedekking (algemeen)	nvt	Handhavingspercentage (oneerlijk)	nvt
Inspectiedekking (hoog risico bedrijven)	nvt		

Risico's betreffen uitvoeringsineffectiviteit bij re-integratie en participatie en risico's bij sturing door gemeenten op het regionaal arbeidsmarktterrein en het stelsel met UWV. De integrale uitvoering in het kader van het Sociaal Domein behoort tot de onderwerpen die in de transitiefase 2015 en 2016 zijn onderzocht. In de nu aangebroken transformatiefase, richt de Inspectie zich op de hoofdlijnen in het gedecentraliseerde stelsel waarin de grote ruimte en bevoegdheden van gemeenten, ook m.b.t. de participatiewet, nog tot volle wasdom moeten komen. Vanuit deze focus bezien is de huidige inzet op dit moment toereikend.

Beoogd maatschappelijk effect: Minder arbeidsuitval door PSA, betere re-integratie van mensen met psychische problemen.

Relevante bronnen

https://www.inspectieszw.nl/Images/Sectorrapportage-Zorg-en-Welzijn%202013-2015_tcm335-376879.pdf

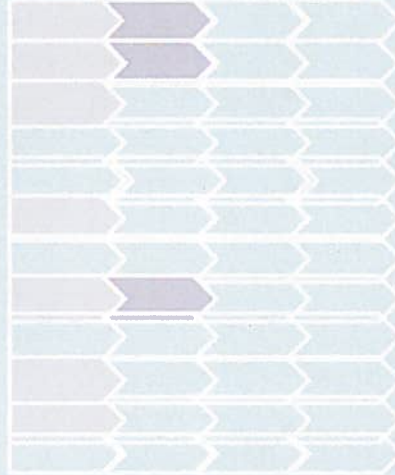
https://www.inspectieszw.nl/Images/Jaarverslag-Inspectie-SZW-2015_tcm335-375444.pdf

https://www.inspectieszw.nl/Images/Jaarplan-InspectieSZW-2017_tcm335-380005.pdf

Instrumenten

- Inspecties ✓
- Voorlichting ✓
- Handhavingscommunicatie ✓
- Samenwerking ketenpartners
- Publiek- private samenwerking
- Branchebeïnvloeding ✓
- Opsporingsonderzoek
- Onderzoek ✓
- Nudging
- Bestuurlijk overleg SUWI ✓
- Signalering ✓
- Internationale samenwerking

Intensiteit instrument

Risico's (uit IRA en programma)

Psychosociale arbeidsbelasting
 Ineffectieve re-integratie voor mensen met psychische problematiek
 Werkdruk, agressie, ongewenste omgangsvormen, verzuimbegeleiding en re-integratie, kennisniveau bij arbodienstverleners en re-integratiebegeleiders

Sector - ondernemingen

Sector - werknemers

PSA en psychische problematiek is een themaprogramma dat sectoroverstijgend is.

Inzet	2%	Handhavingspercentage (onveilig/ongezond)	56%
Inspectiedekking (algemeen)	<0,5%	Handhavingspercentage (oneerlijk)	nvt
Inspectiedekking (hoog risico bedrijven)	nvt		

PSA (psychosociale arbeidsbelasting) is de meest gemelde oorzaak van werkgerelateerd verzuim. Door de steeds minder fysieke aard van ons werk zal dit alleen maar toenemen. Een blijvende en groeiende aandacht voor dit onderwerp is dus geboden. Beleidsmatig is het onderwerp de afgelopen vier jaar actief geagendeerd. Ook de inspectie is hier specifiek op gaan controleren. De sociale partners zijn zich eveneens bewust van de risico's en actief.

De Inspectie SZW besteedt veel aandacht aan bewustwording en agendering. Daarnaast wordt gewerkt aan een innovatie van interventies, zoals een verkenning naar een pilot op het terrein van pesten, waarbij werkgevers een cursus gaan volgen.

Door de toename van ongevalsonderzoek is de capaciteit voor dit programma gedaald en daarmee ontoereikend.

Programma Schoonmaak

Beoogd maatschappelijk effect: Minder malafiditeit, inleners kiezen voor bedrijven waarvan de kans groter is dat ze bonafide zijn. Eerlijke concurrentie. De bedrijven werken niet langer onder de prijs, zodanig dat geen onderbetaling, illegaliteit en/of andere misstanden meer voorkomen.

Relevante bronnen

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2017/02/21/beantwoording-kamervragen-over-misstanden-in-de-schoonmaaksector>

https://www.inspectieszw.nl/Images/Jaarverslag-Inspectie-SZW-2015_tcm335-375444.pdf

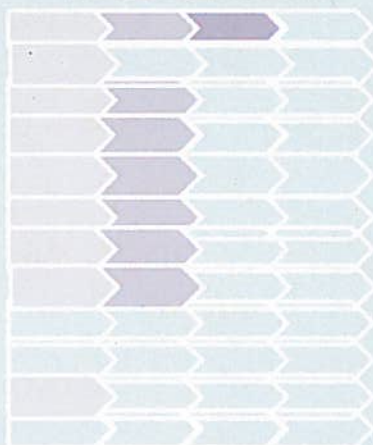
https://www.inspectieszw.nl/Images/Jaarplan-InspectieSZW-2017_tcm335-380005.pdf

PM Eindrapportage LSI schoonmaak fastfood (verwacht: april), factsheet 2016 (verwacht: voorjaar 2017)

Instrumenten

Inspecties ✓
Voorlichting ✓
Handhavingscommunicatie ✓
Samenwerking ketenpartners ✓
Publiek- private samenwerking ✓
Branchebeïnvloeding ✓
Opsporingsonderzoek ✓
Onderzoek ✓
Nudging ✓
Bestuurlijk overleg SUWI ✓
Signalering ✓
Internationale samenwerking

Intensiteit instrument

Risico's (uit IRA en programma)

Arbeidsuitbuiting
Illegale tewerkstelling (en ID fraude) (hoog risico)
Onderbetaling (hoog risico)
Zwart/grijs werk (BD)
Uitkeringsfraude (UWV/gemeenten)
Overschrijding arbeidstijden
Belastingfraude (BD/FIOD)
Schijnconstructies
Risico's op slechte arbeidsomstandigheden (dynamische fysieke overbelasting en gevaarlijke stoffen)

Sector - ondernemingen

13.000

waarvan 3.500 in glasbewassingsbedrijven (nb alleen acties na specifieke gevalstoestemming i.v.m. veiligheid)

Sector - werknemers

119.000

Inzet	4%	Handhavingspercentage (onveilig/ongezond)	nvt
Inspectiedekking (algemeen)	2%	Handhavingspercentage (oneerlijk)	53%
Inspectiedekking (hoog risico bedrijven)	8%		

Het programma hanteert een aanpak die bewustwording bij opdrachtgevers en opdrachtnemers vergroot naast inzet op inspecties, opsporing en handhaving. Dit is een langdurig proces met herhaalde inzet. Het aantal leden van de code verantwoord marktgedrag neemt langzaam toe. Opdrachtgevers worden aangesproken op hun verantwoordelijkheden voor het waarborgen van eerlijk, gezond en veilig werk. In enkele sectoren waar schoonmaakbedrijven werkzaam zijn, is een voorzichtige kentering in gedrag en bewustwording binnen de branche tot stand gebracht. De Inspectie ziet dat in veel sectoren nog hardnekkige grote risico's spelen. De omvang van de opgave maakt dat er eerder meer dan minder capaciteit vereist is.

Beoogd maatschappelijk effect: Aanpak schijnconstructies en ondersteuning sociale partners bij cao naleving t.b.v. eerlijk werk en eerlijke concurrentie

Relevante bronnen

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2015/10/01/kamerbrief-vierde-voortgangsrapportage-aanpak-schijnconstructies>

https://www.inspectieszw.nl/Images/Jaarverslag-Inspectie-SZW-2015_tcm335-375444.pdf

https://www.inspectieszw.nl/Images/Jaarplan-InspectieSZW-2017_tcm335-380005.pdf

Instrumenten

Instrumenten		Intensiteit instrument
Inspecties	✓	
Voorlichting	✓	
Handhavingscommunicatie	✓	
Samenwerking ketenpartners	✓	
Publiek- private samenwerking	✓	
Branchebeïnvloeding	✓	
Opsporingsonderzoek	✓	
Onderzoek	✓	
Nudging		
Bestuurlijk overleg SUWI		
Signalering	✓	
Internationale samenwerking	✓	

Risico's (uit IRA en programma)

- Arbeidsuitbuiting, onderbetaling, te lange werktijden
- Illegale tewerkstelling
- Schending rechtspositie door niet-naleving avvde cao
- Gefingeerde dienstverbanden en valsheid in geschrifte
- Migratiefraude
- Fiscale fraude
- Uitkeringfraude
- Schijnzelfstandigheid

Sector - ondernemingen

Schijnconstructies komen in alle sectoren voor, in 2017 kijken we om naar: hotelschoonmaak, 24 uurszorg, stage na opleiding, transport, horeca, schijnzelfstandigen

Inzet	7%	Handhavingspercentage (onveilig/ongezond)	nvt
Inspectiedekking (algemeen)	nvt	Handhavingspercentage (oneerlijk)	45%
Inspectiedekking (hoog risico bedrijven)	nvt		

Voor wat betreft de onderzoeken ter ondersteuning van cao handhaving geldt 100% dekking, alle concrete meldingen worden opgepakt.

Het handhavingspercentage heeft betrekking op de onderzoeken schijnconstructies. Bij de cao-naleving vindt met behulp van feitenonderzoek door de inspectie handhaving door sociale partners zelf plaats of via de rechter.

De verdiensten verklaren dat er voortdurend nieuwe constructies in elkaar worden gezet om lonen te drukken, belasting en premiebetaling te voorkomen of anderszins wet- en regelgeving te ontduiken. Ook zijn er constructies om op oneerlijke wijze rechten, voorzieningen of uitkeringen te verwerven. Dat vraagt permanent aanzienlijke investeringen op de detectie en aanpak van nieuwe fenomenen . Coordinatie en samenwerking met partners (BD, UWV, ILT, NVWA, gemeenten) is essentieel voor gezamenlijk leren en optreden. Onderdeel van de aanpak is tevens het signaleren bij beleidsmakers van toegestane, maar onwenselijke constructies. Nieuwe wetgeving, zoals WAS en WagwEU, bieden enerzijds meer handvatten om schijnconstructies aan te pakken, maar dat vereist tevens voldoende capaciteit om onderzoeken juridisch zorgvuldig en effectief af te wikkelen.

De ondersteuning op verzoek van van sociale partners bij cao-naleving is een nieuwe taak voor de Inspectie. Door toegenomen bekendheid van deze taak en gebleken effectiviteit is de verwachting dat het aantal verzoeken aan de Inspectie de komende jaren zal toenemen.

Beoogd maatschappelijk effect: Eerlijk werk en eerlijke concurrentie door legale tewerkstelling, correcte betaling loon en naleving van werktijden.

Relevante bronnen

https://www.inspectieszw.nl/Images/Jaarverslag-Inspectie-SZW-2015_tcm335-375444.pdf

https://www.inspectieszw.nl/Images/Jaarplan-InspectieSZW-2017_tcm335-380005.pdf

Instrumenten

	✓	Intensiteit instrument
Inspecties	✓	
Voorlichting	✓	
Handhavingscommunicatie	✓	
Samenwerking ketenpartners	✓	
Publiek- private samenwerking		
Branchebeïnvloeding	✓	
Opsporingsonderzoek	✓	
Onderzoek	✓	
Nudging		
Bestuurlijk overleg SUWI		
Signalering	✓	
Internationale samenwerking	✓	

Risico's (uit IRA en programma)

- Arbeidsuitbuiting
- Kankerverwekkende stoffen
- Overige gevaarlijke stoffen
- Fysiek contact object
- Arbobeleid onvoldoende
- Ongevalsgevaar door ondeugdelijk materieel
- Illegale tewerkstelling
- Onderbetaling
- Overschrijding werktijden
- Schijnconstructies

Sector - ondernemingen

koeriers	7.270
opslag	8.915
vervoer door de lucht	355
vervoer over water	4.935
vervoer over land	18.450

Sector - werknemers

378.000

Inzet	2%	Handhavingspercentage (onveilig/ongezond)	nvt
Inspectiedekking (algemeen)	<0,5%	Handhavingspercentage (oneerlijk)	37%
Inspectiedekking (hoog risico bedrijven)	7%		

De sector wegtransport wordt gekenmerkt door hevige internationale concurrentie (zie hoorzitting uitbuiting en transport, Tweede Kamer, 23 november 2016). De prijsdruk in de vervoersmarkt werkt door in druk op de loonkosten en de inzet van schijnconstructies. Er zijn grote risico's op het domein eerlijk werk, zoals onderbetaling, illegale tewerkstelling en uitbuiting. Alleen gezamenlijk optreden (ILT, politie, BD, inspectie) is effectief. De inspectiedekking betreft de gehele T&L branche, de hoog risicodekking de hoogrisicobedrijven in de sector wegtransport.

Daarnaast zijn er ook risico's op het terrein van rij- en rusttijden. Het toezicht op de naleving van de Arbeidstijdenwet gebeurt door de ILT. De branche en in het bijzonder de EVO is actief op het gebied van gezondheid en veiligheid. In 2016 heeft de EVO de Code Gezond en Veilig magazijn uitgebracht. Door het internationale karakter van de sector, de toenemende mobiliteit van de arbeid en door internationale wet- en regelgeving zijn de nalevingsonderzoeken op het domein eerlijk werk complexer en arbeidsintensiever dan in vele andere sectoren. Per saldo heeft de toezichtsinzet nog geen kentering bereikt en is de ingezette capaciteit ontoereikend.

Beoogd maatschappelijk effect: Eerlijk werk en eerlijke concurrentie door legale tewerkstelling, correcte betaling minimumloon en naleving van werktijden.

Relevante bronnen

- <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2015/07/08/kamerbrief-stand-van-zaken-uitzendsector>
- https://www.inspectieszw.nl/Images/Jaarverslag-Inspectie-SZW-2015_tcm335-375444.pdf
- https://www.inspectieszw.nl/Images/Jaarplan-InspectieSZW-2017_tcm335-380005.pdf

Instrumenten

- Inspecties
- Voorlichting
- Handhavingscommunicatie
- Samenwerking ketenpartners
- Publiek- private samenwerking
- Branchebeïnvloeding
- Opsporingsonderzoek
- Onderzoek
- Nudging
- Bestuurlijk overleg SUWI
- Signalering
- Internationale samenwerking

Intensiteit instrument

Risico's (uit IRA en programma)

- Arbeidsuitbuiting (hoog risico)
- Illegale tewerkstelling (en ID fraude) (hoog risico)
- Onderbetaling (midden risico)
- Overschrijding werktijden (midden risico)
- Zwart/grijs werk (BD)
- Uitkeringsfraude (UWV/gemeenten)
- Belastingfraude (BD/FIOD)
- Schijnconstructies
- Fictieve dienstverbanden (IND)
- Arbeidsongevallen

Sector - ondernemingen

- Alle ondernemingen met SBI code inclusief die met actuele plicht aangifte Omzetbelasting
- Alle uitzendondernemingen met SBI-uitzendcode (2015)
- w.o. SBI code 781 arbeidsbemiddeling
- w.o. SBI code 78201 Uitzendbranche
- w.o. SBI code 78202 Uitleenbureaus
- w.o. SBI code 78203 Banenpools
- w.o. SBI code 783 Payrollondernemingen
- w.o. SBI code 0161 Dienstverlening akker- en tuinbouw

- ~ 43.000
- ~ 22.000
- ~ 5.800
- ~ 3.500
- ~ 2.350
- ~ 80
- ~ 200
- ~ 9.700

Sector - werknemers

- Uitzendkrachten (ABU, UWV, CBS) > 700.000
- Payrollers 194000
- Flexmigranten 98.000

Inzet

- Inspectiedekking (algemeen)
- Inspectiedekking (hoog risico bedrijven)

- 6% Handhavingspercentage (onveilig/ongezond)
- 1% Handhavingspercentage (oneerlijk)
- 5%

- nvt
- 35%

Aanpak misstanden bij uitzendbureaus in nauwe samenwerking met private partijen en Belastingdienst en UWV werkt goed, maar het risico op misstanden is nog steeds aanwezig; economisch gaat het beter en dat leidt tot meer uitzendwerk. Kortom op korte termijn al een groeiend aantal uitzendbureaus en continu nieuwe constructies om lonen te drukken en winst te behalen, belasting- en premiebetaling te voorkomen of anderszins wet- en regelgeving te ontduiken. Ook op het terrein van Werktijden en Arbeidsomstandigheden zijn er extra risico's. Voor de uitzendsector is sprake van een systeem van zelfregulering (SNA-certificering) en publiekprivate samenwerking (informatie-uitwisseling tussen SNA, SNCU, Inspectie SZW en Belastingdienst). Deze samenwerking werkt goed om misstanden aan te pakken bij vooral gecertificeerde bedrijven. Na het vertrek van de bonden uit de Stichting SNA zijn er afspraken gemaakt om het keurmerk te versterken en met name het ontduiken van de uitzend-CAO (via constructies) zoveel mogelijk te voorkomen. De uitzendsector is groot (circa 4.000 van alle ondernemingen zijn gecertificeerd) en groeiend. Naast de gecertificeerde ondernemingen (via signalen en vooral ook de informatie-uitwisseling) vraagt het niet-gecertificeerde deel ook veel aandacht juist vanwege de nieuwe constructies voor verdienmodellen en het drukken van loonkosten die worden opgezet. De dekking zou omhoog moeten zowel wat betreft de gecertificeerde als niet-gecertificeerde bedrijven. Gelet op omvang en ernst van de risico's is de inzet ontoereikend.

Beoogd maatschappelijk effect: veilige, gezonde en eerlijke arbeid in de zorg.

Relevante bronnen

https://www.inspectieszw.nl/Images/Jaarplan-InspectieSZW-2017_tcm335-380005.pdf

Instrumenten

- Inspecties
- Voorlichting
- Handhavingscommunicatie
- Samenwerking ketenpartners
- Publiek- private samenwerking
- Branchebeïnvloeding
- Opsporingsonderzoek
- Onderzoek
- Nudging
- Bestuurlijk overleg SUWI
- Signalering
- Internationale samenwerking

Risico's (uit IRA en programma)

- Onderbetaling
- Fysieke overbelasting
- Biologische agentia
- PSA
- Arbeidstijden

Sector - ondernemingen

8000 instellingen

Sector - werknemers

Werknemers

1.2 miljoen

ZZP'ers

110.000

Inzet

Inspectiedekking (algemeen)

2% Handhavingspercentage (onveilig/ongezond)

43%

Inspectiedekking (hoogrisico bedrijven)

3% Handhavingspercentage (oneerlijk)

nvt

5%

Met 1,2 miljoen werknemers en 110.000 zzp'ers, is de sector Zorg en Welzijn zeer omvangrijk. Werkstress/werkdruk is in deze sector de belangrijkste oorzaak van werkgerelateerd verzuim. Relatief veel werknemers in de zorg geven aan dat er aanvullende maatregelen nodig zijn gericht op werkdruk/werkstress (ruim 50% tegenover gemiddeld ruim 40%). Het onderwerp verdient dus veel aandacht. Op het domein gezond en veilig werk vormt daarnaast fysieke belasting een hardnekkig risico. Andere risico's worden veroorzaakt door nachtwerk, prikincidenten en biologische agentia (infectieziekten). Het inzicht in de omvang van risico's op het domein eerlijk werk in de zorg is vooralsnog ontoereikend om op aanzienlijke schaal gerichte en effectieve interventies te plegen. Het programma zet daarom nu in op het aanscherpen van de bestaande inzichten. Door de toename van ongevalsonderzoek is de capaciteit voor dit programma gedaald en daarmee ontoereikend.

Annex: Versterking toezicht en opsporing

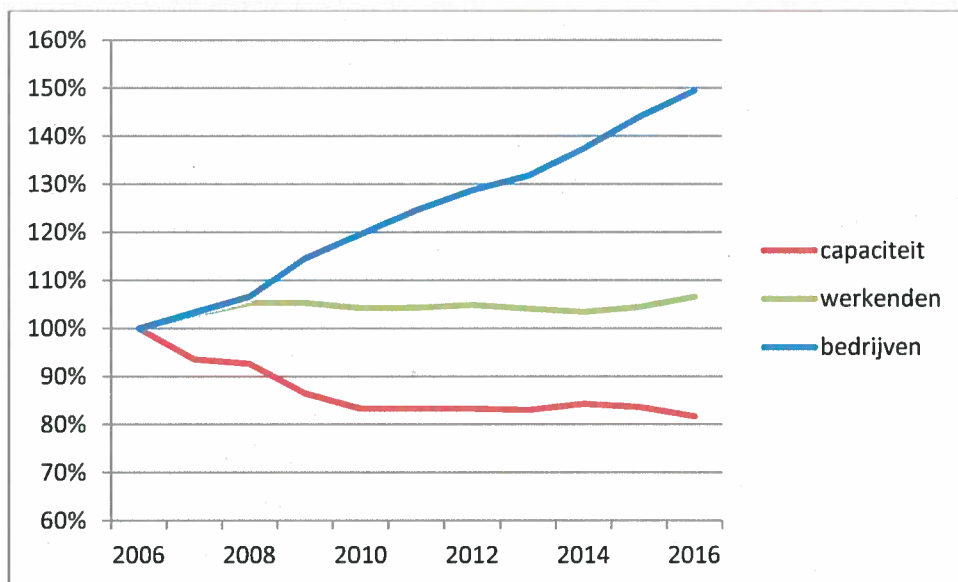
Uit de hoofdstukken 1 t/m3 komen keuzes omtrent capaciteit op 4 terreinen naar voren:

- Arbeidsomstandigheden
- Brzo
- Intelligencegestuurd werken
- Arbeidsuitbuiting/eerlijk werk

Onderstaand worden mogelijke opties voor de te maken keuzes benoemd.

Arbeidsomstandigheden: periodiek balans herstellen tussen reactief werk zoals ongevalsonderzoek en risicogestuurde programma's gericht op preventie

De afgelopen 10 jaar is de toezichtscapaciteit gedaald. De toezichtspopulatie, zowel qua aantal werkenden als aantal bedrijven, is toegenomen en zal verder toenemen.

Bron: bedrijven, werkenden: CBS Statline, capaciteit: ABD topconsult, bijlage 5

Ongevalsonderzoek is gaandeweg beperkt tot de zwaarste gevallen. Dit is gedaan om, gegeven de beschikbare middelen, toch procentueel circa 50 procent van de inzet in te kunnen zetten op inspectieprogramma's gericht op preventie. Op dit moment is de verhouding tussen ongevalsonderzoek en op preventie gericht toezichtswerk geen 50/50 %, maar door de toename van de meldingen in 2015 en 2016 neemt het ongevalsonderzoek meer dan 60% voor haar rekening.

Preventie is van groot belang. Niet alleen voor de veiligheid (ongevallen voorkomen) maar ook en vooral voor gezondheid/voorkoming beroepsziekten. Want naast veiligheid (ongevallen) is gezondheid minstens zo belangrijk. Ter illustratie, arbeidsongevallen kosten jaarlijks tussen de 50 en 100 mensen het leven. Beroepsziekten (vaak met lange doorlooptijden en daarom moeilijker te onderkennen, zoals Asbest) jaarlijks aan een veelvoud: enkele duizenden mensen.

Het is belangrijk om, als economische bedrijvigheid en dus ongevalsonderzoek in absolute aantallen toeneemt (ook als het risico relatief niet zou toenemen is dit het geval), de capaciteit hier gelijke tred mee te laten houden. Het verder terugbrengen van het aantal situaties waarin de

inspectie ongevalsonderzoek doet, ligt niet voor de hand, dan zouden voortaan ook zware ongevallen niet meer onderzocht worden.

De gestage toename van ongevalsonderzoek gaat, zonder een mechanisme om capaciteit gelijke tred te laten houden, automatisch ten koste van het op preventie gerichte toezichtswerk.

Om de ontwikkeling van de afgelopen jaren te compenseren en de balans tussen ongevalsonderzoek en preventief toezicht terug te brengen is een toename van circa 40 fte nodig.

Verder is het van belang om voortaan periodiek, bijvoorbeeld iedere 2 jaar, te bezien of voor arbeidsomstandigheden de totale toezichtscapaciteit en de balans ongeval/preventie bijstelling behoeft in het licht van de economische bedrijvigheid.

BRZO

Ten aanzien van de circa 400 bedrijven die vallen onder het Besluit Risico's Zware Ongevallen geldt als doelstelling dat de samenwerkende overheidspartijen gezamenlijk inspecteren.

De Inspectie SZW kan niet in alle gevallen meedoen met deze gezamenlijke inspecties. Dit vloeit voort uit het feit dat ze haar beschikbare capaciteit risicogericht inzet. Daarmee doet ze in ruim 60% van de gezamenlijke inspecties mee en in de rest van de gevallen niet. Met andere woorden, er is bij BRZO een dekkingpercentage van circa 60 procent ten opzichte van de doelstelling van 100 procent gezamenlijke inspecties. N.B.: de andere BRZO partners hanteren die risicoselectie niet, aangezien zij andere werkwijzen hebben die gebaseerd zijn op bestuurlijke afspraken met inbegrip van financiering.

Om dit verschil in deelname weg te nemen, is inzet van circa 20 fte extra aangewezen.

Arbeidsuitbuiting/eerlijk werk

De interne markt en het vrije verkeer van personen hebben binnen de EU geleid tot een omvangrijke arbeidsmigratie. Beloningsniveaus zijn niet geharmoniseerd in Europa. De verschillen binnen Europa zijn substantieel. Voor EU burgers uit een aantal lidstaten is wat wij het minimum (loon) vinden, een bedrag dat veel hoger is dan waarvoor zij bereid en gewend zijn hun arbeid aan te bieden. Op de arbeidsmarkt ontstaat druk naar beneden. Dit hindert zowel de arbeidsmarkt als de concurrentieverhouding tussen ondernemers. Op de arbeidsmarkt ontstaat verdringing. Burgers ervaren hun arbeidsmarktvooruitzichten en omgeving als minder zeker en beschermd, ook als het hen niet rechtstreeks raakt. Ondernemers die zich aan regels houden, zien zich met een ongelijk speelveld geconfronteerd als concurrenten een lager kostenniveau hebben doordat ze zich niet aan de wet houden of zich bedienen van schijnconstructies.

De financiële crisis en daaropvolgende economische recessie(s) hebben bijdragen aan een situatie waarin bedrijven zich geconfronteerd zagen met geen of weinig groei, deflatoire druk op prijzen en daarmee ook veel druk op beloningsniveaus en met legale en illegale middelen verlagen van de loonkosten: onderbetaling, veel te lange werktijden voor hetzelfde loon, constructies om werknemers onder het recht van andere lidstaten in te zetten zodat minder sociale premies worden afgedragen, werknemersrelaties juridisch vorm te geven als ondernemerschap of zelfstandigheid etc. Daarbij speelt dat de bewijslast in het bestuursrecht tendeert naar wat in strafrecht gebruikelijk is onder invloed van juridisering en jurisprudentie. Toezichtsonderzoek naar eerlijk werk krijgt steeds meer het karakter van financieel en digitaal onderzoek (recherche).

Een impuls is nodig om twee doelen te dienen:

- om het toezicht/opsporing gelijke tred te laten houden met de ontwikkelingen gericht op loonkostenverlaging
- door handhaving van de normen, het draagvlak voor de EU te behouden.

Gelet op de omvang van de opgave heeft een beperkte aanpassing geen zin. Minimale toename betreft 100 fte.

Intelligencegestuurd werken

Selectie van subjecten vindt plaats op basis voorgaande risico analyse. Profielen obv uit big data gedestilleerde correlaties (zonder op voorhand aannames in te voeren) zijn beter dan conventionele methoden. Verdere ontwikkeling is wenselijk.

Overheidsdiensten hebben grotendeels van elkaar gescheiden informatieregistraties over bedrijven (BD, NVWA, ILT, Inspectie SZW). In het kader van projecten wordt informatie gewisseld, maar er wordt steeds terughoudender mee omgegaan vanwege bescherming persoonsgegevens en er vindt geen overkoepelende mining en profilering plaats obv de gecombineerde dataset.

Een aantal dingen moet gedaan worden voor een flinke sprong in de kwaliteit van de intelligence.

- Datagestuurde werkwijze nog sterker doorvoeren, meer verankeren in werkproces rond programma's, de drempels om de informatie uit verschillende eigen systemen te ontsluiten en te combineren verlagen
- Kwaliteitsimpuls personeel. Opleiden, aannemen meer digitale financiële vaardigheden en substantiële ontwikkelcapaciteit op dataprofielen zetten
- Laagdrempelige toegang voor analyse tot gecombineerde datasets en risicoprofielen van alle overheidsdiensten die met bedrijven werken.

Benodigd is een mix van middelen en mensen, totaal circa 4 miljoen deels voor personeel en soft- en hardware.

